

VEEBRUAR 1938

Maalet

2

HIND
35
SENTI

NAISTE JA KODUDE KUU KIRI

YARDLEY LAVENDER

kus võite leida oma võlu . . .

Kaunite naiste iluhoiuvahendid kannavad nime YARDLEY — London, alates 1770. aastast. See firma valmistab kogu maailmas tuntud õrna ja meeldiva YARDLEY ENGLISH LAVENDER lõhnaga eriti häid YARDLEY iluhoiu- ja parfümeeriavahendeid. Need on tunnustatud selleks, et Teile laitmatu näojume anda ja hoida. LAVENDER'i parfüüm lisandab sellele erilise võlu.

Yardley's English Lavender, Lavender seep, Lavender puuder, Lavender Face Cream, Foundation Cream, English Complexion Cream, Skin Food jne.

Esindus: A./S. PROV. JULIUS LILL
YARDLEY · 33 OLD BOND STREET · LONDON

ERA

Uudis!

SAKU

-VAHTEL-

PABEROSS

Maret

SUITSETAJA PARIM SELTSILINE

Ladret

NAISTE JA KODUDE KUUKIRI

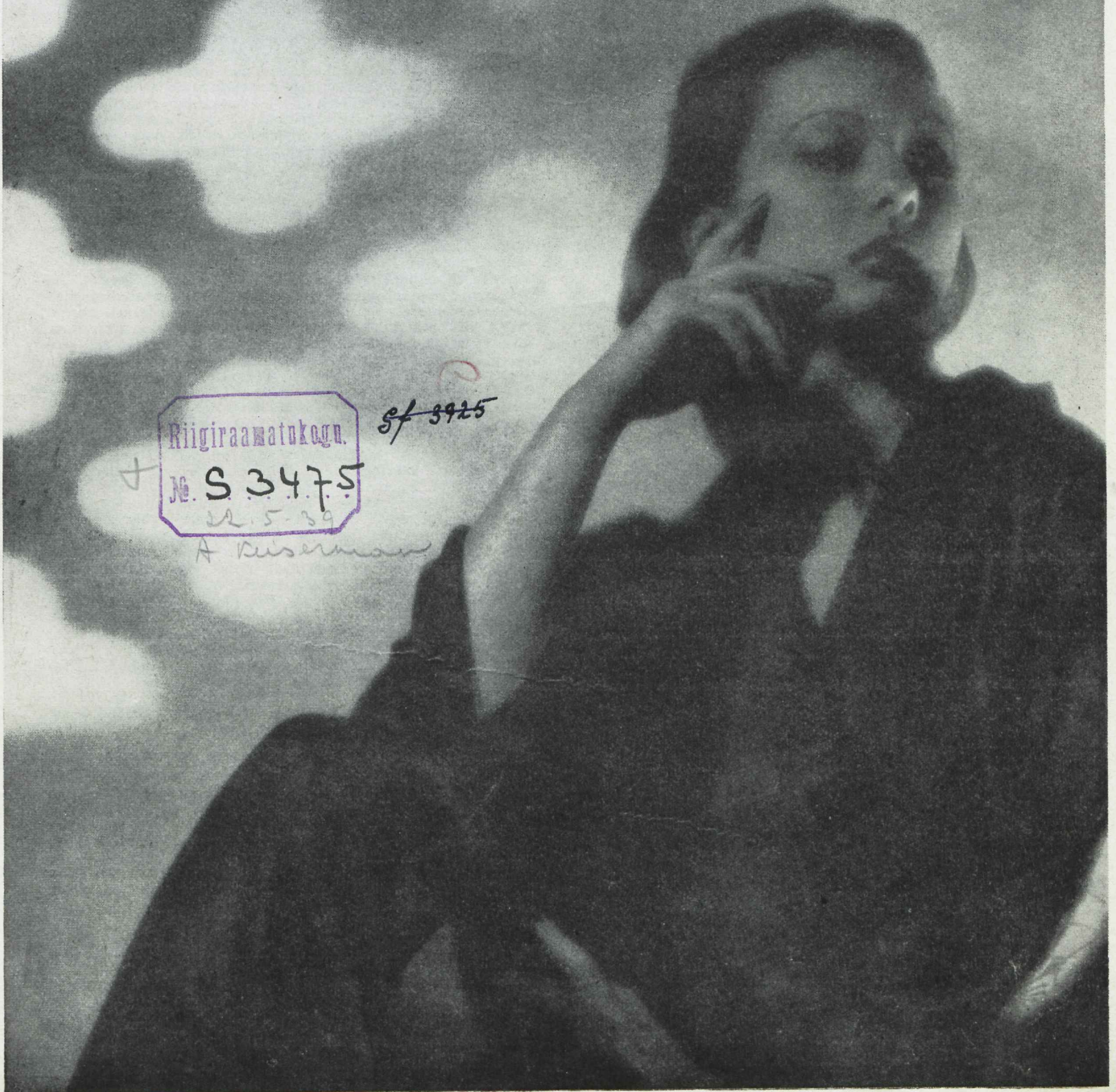
NR. 2 (38)
4. AASTAKÄIK

VEEBRUAR 1938
TRÜKITUD 35.000 EKSEMPLAARI

Riigiraamatukogu.
№. S. 3475
22.5.39

~~Sf 3925~~

A. Kuserman

Sügavas lumes

Algab 21. aasta

24. veebruaril s. a. astub Eesti Vabariik oma 21. eluaastasse. Juba on seljataga 20 aastat kõige ägedamaid võitlusi, aga ka innukat tööd. Kui täiesti erapooletult kõrvalt otsustada, siis peab otse imetlema, kui palju siiski on suudetud teha ülesehitavat kõigi nende võitluste ja heitluste kiuste, mis noorel vabariigil paratamatult on tulnud läbi võidelda.

Seda ülesehitavat ja positiivset meie muidugi nii hõlpsasti ei märka. Oleme ise koos kõndinud areneva eluga ja seetõttu ei pane nagu täheleegi, kuidas lükkub üks saavutus teise kõrvale. Võetagu meilt aga üks hüve ära, siis on kõigil teravasti tunda ja kõik on veendunud, missuguse suure saavutisega oli tegemist.

Meie muidugi ei taha milgi tingimusel, et säärase meetodi käudu hakatakse inimestele iseseisvuse hüvesid selgeks õpetama. Küll aga oleks soov, et meie inimeste hulgas, eriti perekondades, valitseks see kindel teadmine, et 20 aastat on olnud tervele Eestile ajaks, mis on näidanud, et iseseisvus on meile toonud sääraseid vastuvaieldamatuid hüvesid, millest muidu poleks saanud unistadagi. Seda kindlat veendumust on igaühel võimalik enesele hõlpsasti muretseda, kui natuke negi konkreetseid asjaolusid sirvida ja sellega võrrelda, mis oli enne iseseisvusaega!

Just konkreetset arutades ja fakte võrreldes on võimalik enesest eemaldada viimane kui kahtluskübe ja muutada otseseks, tõsimeelseks patrioodiks. Suurte sõnade ja paraaduhkuste taga on sageli tühjus, konkreetse mõtte juures aga mitte kunagi.

Seda konkreetset kindlust on meil aga veel palju tarvis. Kui sageli näeme veel kõhklemisi, võnklemisi, siia-sinna kaldumisi selle juures, milles peaksime olema absoluutselt vääramatud — usus oma iseseisvusse.

20. aastapäev aitab muidugi paljugi kaasa, et see usk süveneb. Aga oleme ka ise valvsad, et väärmõtted ei võtaks kasvu ja et elu tõeline pale seisaks õige valguse käes!

Üks suusaretk

Hilja Kilk vaatas kella. Pool kolm. Veel pool tundi, enne kui pääseb õhtule. Ja uuesti kummardas ta heleda pea üle arvelaua ning süvenes, mossitades kõrgekaarelisi huuli, arvutamisse, mida ta vihkas, kuna mõttes peatselt töölopu ja suusaretkele üle Rabasoo tuttavasse tallu, veetlevale püha-päevale Vooremaa mägedel. Ta tundis end juba nüüd Vooremaa mägedel, kust avardus vaade kaugele, ning ta teadis üht mäge, mille tipust paistis linn ja linna kohal alatasa hõljuv hall suitsudest ning aurudest katus.

Vooremaa mägedel on ta vaba, sinna ei ulatu kauge linna rutt, suitsupilved, igavene arvelaua klõbin ega kirjutusmasina monotoonne plagin. Ei sinna tule järele kontori aastast-aastasse igav ja tuim elu, mis teeb inimese kahvatuks ja sisemiselt rahutuks.

Tihti Hilja on mõelnud — kaua peab ta vastu. Kaua?.. Kuid pole näha, mis lõpetaks selle elu. Kuus aastat on ta juba töötanud kontoris. 18-aastane oli, kui lõpetas keskkooli, ja nüüd on aastaid kakskümmend neli juba. Oi jah, kuidas aeg on läinud, mõttes ta ning vaatas taas kella, mille osutid olnuks nagu kinni külmanud. Kõigest kolmveerand. Varsti, mõne aasta möödudes olengi kolmekümne lähedal, mõttes ta.

Ta peatas hetkeks arvutamise. Valmis juba peagu see oligi, kuid veel oli aega veerand tundi, mispärast tuli näidata, et ollakse ikka kibedasti töös. Muidu võib tulla ka vallandus ja mis saaks siis?.. Ei ole tänapäeval elu kerge, kui ei omata peale töökoha just midagi. Iga päev ole hirmul, et võidakse vallandada. Ja mis siis? Kuhu?.. Kuigi see palk siin kontoris pole ju ka teab kui meelitatav, aga paljudel pole sedagi. Ehkki töö pole just raske, aga aegamisi sööb närve, nagu koi hävitab riiet.

Ta ei sallinud seda kontoritööd — külma ja hingetut. Tal oli tung veres vabaduse järele, välja loodusse, avaratesse metsadesse, lumistele legendikkudele, välja tänavamüra, korteri nelja kitsa seina vahelt, mis sundisid nagu jaopärast hingama. Kui ta sai üle Rabasoo, siis tundis Hilja vabanevat end pingest. Veetnult õõ tuttavas talus, oli ta taas värskes nagu ammu, kui lõpetas keskkooli. Üle nende kontoris veedetud aastate oli pühapäev Vooremaal nagu õõ järel hele päikeskiir.

Ka teadis Hilja, et ta pole just ilus. Ta oli tihti heitnud peegli kummuli, et mitte vaadata lamedasse näkku, mis oli kahvatunud ja osalt tedretähniline, mis oli kitsaste, mongoleid meenutavate silmadega, mille värvus oli pealegi veel rohekas. Ja südames tundis ta kibedat nukrust, et teda polnud loodud kaunimaks, nagu naisi, keda jumaldati: nende graatsiat, nende esinemist, nende fuuroori, mida nad tekitasid seltskonda ilmutades. Mehed keerlesid nende ümber ja ohverdasid neile rikkust. Ei ole Hiljat mehed ümbritsenud, ta pole tundnud rõõmu oma elust. Jah, need mõned üksikud, kes olid soovinud omada teda ainult naudingu pärast... Ah, ta vihkas neid, ta vihkas ennast, et polnud andunud!... Pole teda keegi tahtnud naida. Kes tahtis vaest tüdrukut, kui oli rikkaid, kui oli ilusamaid ja oli vallatumaid kontoristist, kelle ihu ja hinge söi kuiv, elutu töö...

Kell lõi. Kolm. Personaal tõusis, et lahkuda. Juba ammu olid kõigil tööd valmis, ainult nad teesklesid. Oli tarvis vaid märguannet lahkumiseks.

Hilja jooksis treppidest alla ja viipas käega möödastivale bussile, mille juht tundis teda, nagu tuntakse ikka iga-päevast sõitjat aastate jooksul. Kümme minutit sõitu ja ta oligi Veesejaja tänavas.

— Oh, ometi viimaks! ohkas Hilja kergendatult sinises spordidressis, andes keppidega tugeva tõuke suuskadele, mis viisid teda välja loodusse. Ta hingas sügavasti ja tundis mõnu talvisest kargest õhust. Polnud enam midagi pidurdamas Hilja mõttelendu. Ta sai siin otsekuu uueks inimeseks, kus ta võis käituda vabalt, teesklemata. Ja suusad libisesid hästi, kandes teda üle Rabasoo sinavate metsade ja lumiste mägede poole, kus ta nägi läbi tineda õhu Vooremaad, taluhooneid ning väljamägede harju. Ta juhtus oma teekonnal magavale jänesele, kes sirkas pikkade hüpetega kaasikusse, ja Hilja naeris heledasti ja sundimatult.

Ta nägi kuhjade ääres tuhkrute jälgi, sõitis üle jälgede sirge rea ja teadis, et need kuulusid rebastele.

Hilja oli juba üle tunni suusatanud. Ühel mäel ta pea-

tus, puhkas, huikas metsa, kust vastas oma hää, ja kordas seda nagu vallatu laps, kes on leidnud huvitava lelu.

Loodus oli tüün. Taevas hallide lumepilvedega. Niidul oli viltuvajunud heinaküün, mille sammaldunud katusel kasvavad kasteheinad ja üks kasetaim. Ees oli mets, lumekoor-
mad okstel. Metsaääres oli reejälg.

See oli võõras koht. Hilja polnud varem siin olnud. See pärast see pakkuski huvi. Hakkas pimenema saabuvast õhtust, kuid Hiljal polnud kiiret. Nagunii jõuab õhtuks pärale, teadis ta. Oli enimgi suusatanud pimedas. Pimedas oli nii tore: puud olid ähvardavad ja põõsad kasvasid suureks... ja keegi nagu sõitnuks perra...

Siis laskus Hilja mäest. Rinnakul oli lai ja sügav kraav, mida ta ei märganud, kuna selle üks kallas oli tuisaanud hange. Ta kukkus kraavi. Üks suusk murdus. Ta tundis jalas valu ja ei saanud tõusta.

Mõningate katsete järel hakkas Hilja kartma. Ta teadis, et oli kaugel inimestest, ainsast külast, mis oli Rabasoo taga, kilomeetrit neli, viis, võib-olla ka kuus. Ja üha pimenes. Olen väänanud jala, mõtles ta. Ma ei saa käia. Keegi ei leia mind ka siit tagamailt. Kas peangi siia surrema?... Tuiskan hange ja mind ei leita enne kui kevadel!..

Ta katsus uuesti tõusta, kuid pidi karjatama. Hüüan appil mõtles ta. Ehk kuuleb keegi. Ja Hilja hakkas hüüdma. Keegi ei tulnud. Siis vaatas ta kella — ta oli lamanud ja hüüdnud siin kraavis juba üle tunni. Korruga haaras Hiljat meeletu hirm, ta kartis hukkuda külmas, mida ta hakkas ka juba tundma. Talle meenusid korruga hundid. Ta ei mõelnud, et neid polnud, kuid ta teadis, et nad täna õõsi tulevad kindlasti. Kust — see polnud oluline ahastavale inimesele.

Nüüd oli juba täiesti pime, ümberringi ainult lume ja läbi pilvede paistva kuu ähmane valgusudu. Kuid ikka hüüdis veel Hilja. Hirm külmuda Rabasoole pani ta hüüdma, kuni ta hää, muutus kähisevaks ja pisarad valgusid üle põskede huultele — soolased ning kibedad. Ta laskus kummuli lumme, ta hää muutus talle endale juba vastikuks. Ei ühtki päästjat. Ta oli meeleheitel.

Kell oli kaksteist, kui Lokutaja metsavahi koer hakkas käredesti haukuma. Haukus ja undas, nii et metsavaht Säärits ärkas. Kui koer ikka edasi haukus ja undas, mõtles Säärits, mida võiks see küll tähendada? Tal olid metsaääres kahed rebaserauad, võib-olla oli rebane raudadesse läinud ja koer haukus seda, või olid metsavargad laanes. Ent koer ei vaikinud. Siis tõusis Säärits ja läks välja. Ta oli pikk, pisut ettepoole lookas mees, laia nina, kõrgete põsesarnade ja hallide silmadega. Aastat kolmkümmend viis.

Illi istus laudaotsas lumehangel, koon vastu kagu ja klähvis haukuda heledat kuma, mis paistis üle kuuskede siksaki. Säärits nägi kuma, aga kuna ta teadis, et seal polnud ainustki talu, raputas ta pead. Imelik, mõtles ta. Tulikahju see peab olema. Aga mis? ümises ta. Peab vaatama minema.

Ta tõi esikust suusad ja püssi, olles ise pahane rikutud une pärast.

Laskudes mäelt Põdraoja sihile, jõudis Säärits varsti läbi metsa Rabasoole, kus peatus hingetõmbamiseks. Seal nägi ta, et põles Parika Vidriku heinaküün.

Kellele küll see pidi ette puutama?... mõtles Säärits. Muidugi nad ise Suurkylas ei teagi, et küün põleb. Mets on ees, kust võivadki nad teada, pealegi hoidub tulekuma ühte linnaõhetusega.

Ta suusatas põleva küüni juurde ja pidi peaaegu pimestatuna heledast kumast otsa sõitma Hiljale, kes lamas seal meelemärkusetult lumel.

Säärits ehmu kõvasti. Sel hetkel tuli Hilja meelemärkusele, viipas Sääritsale ning pomises:

— Aidake... Väänasin suusatamisel jala...

Mees vabastas oma jalad suuskadest ja kummardus Hilja üle, kes oli näost kaame. Ta tõstis tüdruku endale põlvedele. Hiljal oli külm ja värises. Ta nägu kattis higi, mis oli külm kui jää.

— Kumb? küsis Säärits.

— Vasak.

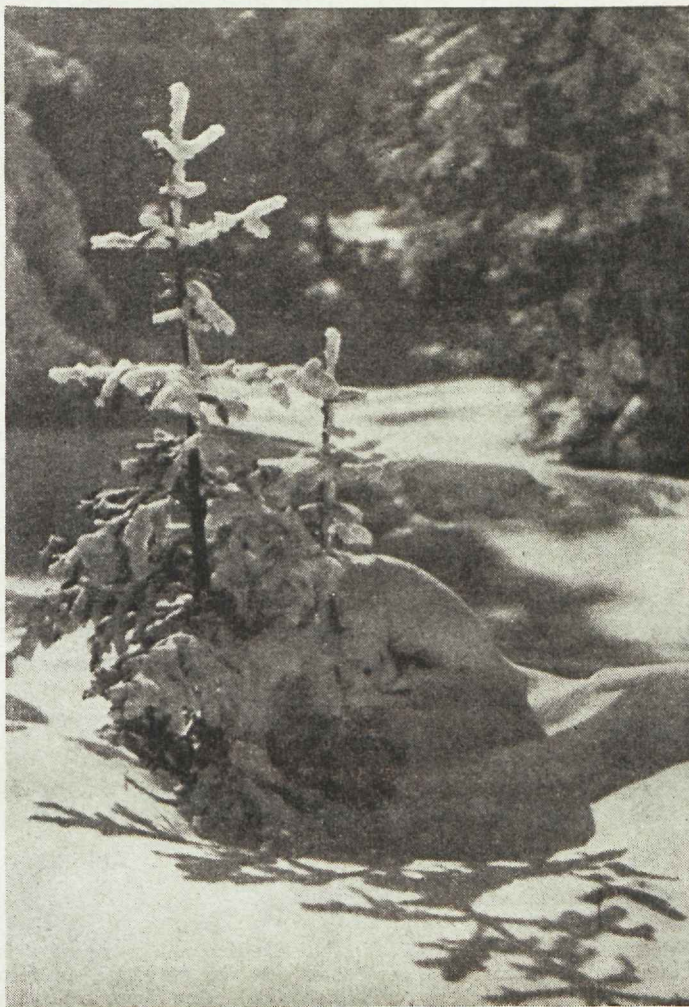
Säärits kompas jalga — see oli paistetunud.

— Käia ei saa?

Hilja raputas nõrgalt pead. Ei. Olen õhtust saadik juba siin... Kukkusin kraavi ja... murdsin suusa. Siis roomasin küünini ja tegin... heintest tule... Kuid nüüd süttis küün, ma ei tea... kuidas... Aga kedagi ei tulnud. Ärge laske mind surra siin...

Uuesti kaotas Hilja meelemärkuse, kuna rääkimine oli teda pingutanud.

Säärits viis tüdruku tulele ligemale, hõõrus ta käsi, nägu, jalgu ja sääri lumega. Ta ohkas kergendatult, nähes, et hõõrutud jäsemed hakkasid punetama.

Õde ja vend

Jumal tänatud, mõtles ta. Külm pole jõudnud veel ära võtta.

Ta soendas Hiljat, pani talle oma kasuka üle ning võttis ta siis selga. Nüüd oli Hilja meelemärkusel. Säärits alustas vaevast koduretket.

Algul oli koorem päris kerge, kuid mida ligemale Lokutaja metsavahikohale, seda raskemaks muutus Hilja. Säärits ähkis ja korises. Mitmel korral ta puhkas, kogudes uut jõudu. Ometi viimaks, mõtles ta, vaarudes majja, mööda ema Annet, kes tuli talle trepile tulega vastu.

— Mis sa seal kannad? küsis Ann.

— Üks inimene... Üks külmavõetud inimene.

— Mees või naine.

— Naine.

Ta asetas tüdruku voodisse ning jäi ka ise tükiks ajaks voodiäärele istuma, enne kui suutis tõusta.

— Väänavad jalgu ja põletavad heinaküüne, nagu ei võiks püsida linnas! pahandas ta emale.

— Peab sõitma arsti järele! ütles ema.

Säärits noogutas. — Peabl!..

Kuus nädalat oli Hilja haige. Kopsupõletikus. Märtsikuu päike sulatas juba künkad paljaks ja katuseräästaise pikad purikad, kui ta tõusis voodist Lokutaja metsavahitoas. Ta oli nõrk, mispärast Säärits ruttas teda toetama. Hilja naeratas abitult ning vaarus jalgadel.

— Ei jõua! ütles Hilja ja pani käe Sääritsale õlale.

— Küllap jõuate ka, ainult kosuge... Nüüd alles terveneseite. Kui saate juba välja päikesse ja männikusse, kõneles Säärits, aidates Hilja esialgu ainult akna ette päikesse istuma.

— Ilus kevad on alles eel.

— Siis olen mina juba linnas, ohkas Hilja ja mõtles peatsele lahkumisele. See tegi valu. Talle meeldis siin väga. Jälle tagasi kontorisse, see mõte täitis teda hirmuga. Külmi numbreid arvestama. Ja siin tuleb kevad, algab töö, mis täidab inimesed rõõmuga. Ta nägi seda emast ja pojast. Säärits oli muutunud. Ta oli nüüd jutukam ning naeris vahel, kui Hilja temaga rääkis. Kord tõi ta metsast rästiku Hiljale näha: uss oli roninud juba urust päikesepaistele end soendama. Teinekord tuli ta uudisega, et mõtused alustavat varsti mängu. Sellest kõigest sai rääkimist terveks päevaks

Annele ja Hiljale, kes aitas vana naisterahvast tema talitusis.

Hilja ei saanud salata. Säärits oli hakanud talle aegamisi meeldima. Mees oli inetu, jutukehv, aga just see tegigi ta Hiljale armsaks. Kui ta midagi rääkis, siis pidi see olema midagi erakorralist ja huvitavat, kusjuures ta tegi seda omapärasel viisil, sõnu ja lauseid venitades nagu kobades ning otsides. Hilja istus vahel tundide kaupa süvenenud lugemisse või mõnda töösse ja siis korruga leidis ta enesel Sääritsa pilgu. Ta punastas — ja mees läks alati seejärel välja, nagu oleks ta tabatud mingilt kuriteolt. Seda oli mitu korda juhtunud. Kuid Hilja oli alati peale selle kaua aega ärritatud.

Emma Ann, kes neid vargsi silmitses, naeratas. Temale ei jäänud poja muutus varjatuks. Ta mõistis, et poeg oli armunud. Emma Annel polnud kunagi tüdart olnud ja alati oli ta teda ihaldanud, kuni oli pidanud sellest ihast loobuma. Ta oli üksik vana naisterahvas. Poeg ei mõistnud teda kunagi, kuid iseasi oli Hilja, ta oli naine. Nad said teineteisest aru. Hilja oli Annele väga südamesse kasvanud. Ta oleks heameelega näinud Hiljat enese miniana. Ta tegi sellest ühel päeval tallis pojaga juttu, kuid Säärits võttis püssi ja läks metsa. Ta mõistis, et asi oli sellega ebaõnnestunud. Ta tundis poega liiga hästi, mispärast ei tasunud teiskordselt sellest enam rääkida, kui ta ei tahtnud Sääritsat vihas-tada.

Siis ühel päeval sai Hilja linnast kirja. See oli kontori-st. Nad olevat kuulnud, et ta olevat terve. Teda kästi tulla kohe tööle. Hiljale oleks paremini meeldinud, kui koht oleks

läinud, kuid nüüd tuli minna. Ta ohkas — just praegu oli ta näinud esimesi kuldnokki pihlakail.

— Mis sa ohkad, tütar? küsis ema Ann.

Hilja viskas kirja lauale.

— Mind kutsutakse linna, tööle. Nii raske on lahkuda siit, ema... Olen teile palju tüli teinud... Millega tasun teile...

— Jah, ka mul on raske!.. ohkas ema Ann ja pühkis silmi. Mõtlesin, et jääd mulle appi, aga Säärits, ta on ime-lik, läks metsa, kui hakkasin rääkima...

Oli juba hilisõhtu, kui Säärits tuli metsast, kus ta oli üle andnud viimaseid lanke sel kevadel. Kõikjal oli ka juba sula ja vesi. Kui ta oli söönud ja pisut juttu vestnud kevade saabumisest, sokkudest, keda ta oli näinud, märkas ta, et midagi oli juhtunud, kuna teda keegi ei kuulnud. Ta vaatas küsivalt Hiljale ja emale.

— Hilja läheb homme ära, ütles ema.

Säärits ei öelnud midagi. Ta võttis ajalehe ja hakkas seda lugema. Kuid kui ema väljus, tõusis ta ja läks Hilja juurde, võttis selle käe ja silitas seda arglikult nagu suur poiss.

— Hilja, ütles ta hellalt, kuid oma pikaldasel ja koba-val viisil, — ära mine... Ära jäta mind üksi... Armastan sind... Päästsin sinu lumest... sa kuulud mulle.

Hilja tõstis näo, pilgu, mis ütles — armastan sind! — ja mees kummardus selle üle...

„AGA, ANU!”

Kui Anu oli nii pisikene, et tema väikene ninakene ei küündinud veel lauani, oli onu Jaan see, kes võttis ta kätele ja näitas talle nii suurt maailma.

Onu Jaani laiad õlad olid kui kindlus, mille tagant võis kartmatult vaadata maailma. Onu pea aga oli kõige sobivam eesmärk kallaletungidele ja kallistustele. Onu Jaan oli palju armsam kui ema, kes alati oli pisut närvlik ja vajas hoolit-sust.

Algul onu Jaan oli suurepäraseks ratsahobuseks väike-sele Anule, hiljem ta oli aga suurepärane ratsutamiseõpetaja, kes varjas osavasti kõik Anu pisikesed patukesed ema eest.

Tookord, kui Anu ratsutas veel Jaani õlgadel, tundus talle igivanana suur laiaõlaline onu, kes oli tegelikult ainult 18-aas-tane. Onu Jaan oli vaevalt kümme aastat noorem Anu sur-nud isast. Ei paistnud üldse võimalikuna, et see suur vanuse-vahe võiks kunagi kaduda.

Kui Anu oli emaga rannas, õpetas onu Jaan talle ujumist. Kord, kui ta oskas juba üsna hästi ujuda, suundus ta kau-gemale merele, kus sukeldus vaid seepärast, et rõõmustuda, kui onu Jaan tuukrina ta välja toob. Kui ta nägi onu Jaani kaamet nägu, naeris ta kavalalt. Onu aga ütles etteheitvalt: „Aga, Anu!”

Onu Jaaniga oli lugu imelik. Ta oli alati arvanud, et täidab Anu juures kasvataja kohuseid, kuna hea vennanaine oli nähtavasti liiga nõrk metsiku lapse taltsutamiseks. Ta vaatas Anule kui surnud venna lapsele, keda vend oli väga armastanud. Siis saabus aeg, millal ligines võimalus, et Anu ühel päeval võiks abielluda ühega neist jõnglastest, kellega ta sportis.

Päeval, millal Jaan jõudis tõsiselt sellele veendumusele, näis kogu maailm talle segipaisatuna. Kõik, mis ta nägi või tegi, oli vildak. See lõök lõi kõik, mida ta seni oli nii ilu-sasti üles ehitanud, lihtsalt ümber.

Jaan sõitis ära. Esmakordselt Anuta ja selle emata. Ta kirjutas vaid lühikesi kaarte, milledele Anu vastas ähvardus-tega, lubades onu Jaanile järele sõita ja ta vägivaldselt tagasi tuua. Jaan tuligi, kuid väga väsinuna ja kahvatuna. Anu oli siis juba 18-aastane ja onu Jaan 36-aastane. Jällenäge-mine oli Anu poolt väga tormiline. Nad seisid aias, emma-tes teineteist, siis äkki ütles onu Jaan nii umbes üheksanda ja kümnenda suudluse vahel: „Anu, ma ei saa sinuta elada — tahaksin abielluda sinuga.”

Anu lisandas kümnendale suudlusele veel üheteistkümnenda ja ütles: „Nii siis viimaks ometi, onu Jaan, arvasin, et sa üldse enam ei tule ja et ma pean sulle ise tegema abiellu-misettepaneku.”

Olukord korraldus nii ruttu ja ootamatult, et Jaan kao-tas täielikult pea. Sel silmapilgul tundis onu Jaan, et tema kasvatus polnud siiski nii laitmatu, nagu ta seda oli kujut-lenud.

Kihlusaeg oli tõesti suurepärane. Anu oli küll spordist väga huvitatud, ent ka Jaanil oli palju tegemist, kuna ta pidi asuma kultuurajaloolise muuseumi juhataja kohale.

Kui ta nii varasel pärastlõunal astus kergesti silmi pilgu-tades muuseumi pimedusest heledasse päikesepaistesse, väljus Anu väikesest spordiautost, embas meest ja ütles: „Siin sa oledki, onu Jaan!” Ta viis Jaani otsekohe ja poolvägisi mõnda spordiklubisse, kus olid ees juba need teatud vihatud noorurid, kes Anu vastu võtsid pisut liiga valju ja vulgaarse vaimustu-sega.

Siis istus onu väga korrektselt, armsalt ja moodsalt rõi-vastatuna Anu kõrval teelauas ja vaatas, kui nad mängisid lauatennist või muud säärast mõttetust, nagu ta seda enda-misi nimetas.

Nad tahtsid abielluda pärast seda, kui Anu oli saanud 19-aastaseks. Jaan oli avastanud ühe ilusa maja järve ääres, kus neil pidi olema ka oma purjekas ja supelmajake. Ka ühe hobuse jaoks jätkus seal ruumi. Jaan ja Anu sõitsid sageli välja, et vaadata seda maja ja kõnelda tulevikust.

„Mul on sulle üllatus,” ütles Anu, „sa oled veel uhke mulle, onu Jaan!”

„Olen sulle alati uhke olnud, Anu, ent kui see sulle on ükskõik, siis ära nimeta mind alati onu Jaaniks. Onu nime-tus teeb mu nii vanaks.”

„Oh, sina edev, vana Jaan,” hüüdis Anu ja embas teda jälle, „sa oled ju palju ilusam, kenam ja targem kui need noorurid mu ümber.”

Jaan naeratas meelitatult, kuuldes komplimenti. „Mis üllatus see siis on?” küsis ta ning vaatas Anule, kes oli ase-tanud oma pea pooleldi tema käsivarre alla, nagu oma lapse-põlves.

„Ma ei ütle seda praegu, sest see on ju üllatus,” ütles Anu.

Ühel päeval, kui Jaan jälle tuli muuseumist, polnud Anut tal vastas. Ta sammus pisut peitnult Anu kodu poole. Äkki jäi ta kui naelutatult seisma: ühe ajalehekioski juures ilutses ühe illustreeritud ajakirja esiküljel Anu pilt ja veel 30-kord-selt. Tema Anu! Umbes poole meetri suuruselt, see päris võluv Anu, tema tulevane abikaasa, ainult supelkostüümis, tantsiskleval hüppel, naeratades, kenana, hurmavana. Tema Anu selles lühikeses rõivastises ja kõikide pilkude jaoks. 30 Anut supelkostüümis.

Ta vaatas tardunult ülesvõtet ja allkirja: „Meie suurim lootus, võitja käesoleval aastal vettühpetes, preili Anu Põld-vere.”

Jaan vaatas aralt ümber, kas keegi teda märkas. Meel-samini oleks ta kõik need pildid ära peitnud. Ta läks lan-getatud pilgul läbi tänavate, ent igas kioskis nägi ta seda vi-hatud pilti. Ta muutis suunda ja läks oma koju. Kui ta ukse avas, astus Anu talle särades vastu. Ta hoidis seda kohutavat pilti käes ja ulatas Jaanile. „Seal,” ütles ta, „see

Tabvine maastik

on see üllatus, Jaan.“ Jaan võttis ajakirja ja rebis selle Anu silmade ees väikesteks tükkideks.

Anu vaatas teda kohkunult, siis kahvatus ta. „Mida see tähendab?“ sosistas ta, kusjuures ta häälest kostis mahasurutud viha.

„Kas pean seda sulle veel ütleva, Anu? Kas sa ei häbene siis kui naine, kui minu tulevane naine?“

Ei, ta ei mõistnud. „Kas ma ei tohi siis võib-olla enam sportida?“ küsis ta kurjalt.

„Ei,“ ütles Jaan, „kui sellest võib tulla sääraseid piinlikkusi, ei!“

„Piinlikkusi,“ ütles Anu ja langes tugitooli, „sellele pole ma veel kunagi mõelnud.“

„Sa üldse ei mõtle väga paljudele asjadele, Anu. Näiteks minu kohale.“

Tüdruk hüppas püsti ja seisis mehe ees, peaaegu niisama pikana kui tema, noorena, ilusana, tervena. „Sinu koht, loomulikult, sa oled pedantne, onu!“

Esmakordselt nimetas ta teda nii, ei Jaaniks, isegi mitte onu Jaaniks. „Iga teine oleks sellele uhke. Ja sina käitunud, nagu oleksin käitunud ebasüüdsalt. Sul pole aimugi, milline saavutis peitub selles, kuis olen treeninud sinu pärast, ainult sinu pärast!“ ta hääled katkes. Ta nuttis.

„Aga, Anu,“ ütles Jaan nõutult, nagu siis, kui ta oli tema veest välja toonud. Ta sirutas käed välja, et võtta teda kätele, nagu tookord.

Anu rahustus jälle kohe. „Jäta, onu Jaan,“ ütles ta korraga väsinult, nagu oleks ta vabanenud pingutusest. „Meie ei mõista teineteist. Meie kuulume kumbki teise maailma. On parem, kui meie ei abiellu kunagi.“

Jaan noogutas kibestunult. „Sa oled taktiline, Anu, sa räägid kahest maailmast, ent sa mõtled vanusevahet.“

„Jah, ma mõtlen vanusevahet,“ ütles Anu ja viskas pea püsti. „Ela hästi, onu Jaan!“ Ta väljus.

Jaan vaatas tardunult talle järele. „Aga, Anu,“ tahtis ta veel kord ütelda, ent ta ei saanud enam ühtki sõna suust.

Kas niisugune on suur armastus?

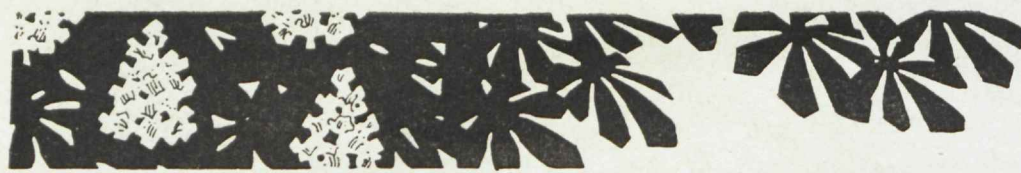
Viis aastat abielus olnud naine küsib nii oma pikas kirjas, milles ütleb oma abielu olevat üheainsa suure pettumuse. Väliselt vaadatuna on kõik eeldused õnnelikuks abieluks täidetud, meil on ilus maja, minu mees on silmapaistval kohal, edukas ja hea sissetulekuga, meie oleme terved ja omame kaht tervet last, ent siiski: ma pole õnnelik! Või olen ma ainult tänamatu? Esitan ma liiga suuri nõudmisi? Sada korda olen eneselt tõsiselt küsinud ja proovinud, kuid ka sada korda pean ma väitma, et süü ei seisa minus. Viga seisab mehes, kes mind alahindab. Mis ma räägin, see on temale ju päris ilus; kuid tema juures ei tule üldse arvesse, et võtta seda tõsiselt. Lastekasvatases, majapidamises, meie vaimse toidu valikul (teater, kontserdid, ettekanded) maksab tõesti ainult see, mida minu mees heaks peab. Mida mina esitan, see heidetakse alati sõbraliku žestiga kõrvale. Ära tee enesele seepärast muresid! — Kuhu kuulub minu armas naisuke siis? — Keeda hästi ja hoolitse laste eest, siis oled sa täiuslik naine. Vaimukas ei pruugi sa olla, ma tean juba, mida meie tahame ja mida mitte!

Kas niisugune on suur armastus? On siis see abieluõnn, et üks partner valitseb teist, kes peab vaid kuulama, täielikult alistuma, omamata oma arvamusi koduse rahu pärast? Kas pole säärane rahu vaikne nagu haud? On see suur armastus, millest unistame meie, noored naised? On armastus, milles kaks üheks saavad, vaid unelm?...

Armastus on kahesugune! Üks on armastus enese vastu, teine armastus teise vastu; mõlemad liigid esinevad mitmesugusel kujul.

Armastus enese vastu on „loomulik“ armastus. Kõige puhtamal kujul esineb ta väikeste laste juures. Laps „armastab“ kõike, mis talle lõbu teeb, ta hoidub eemale kõigest ebameeldivast ja valuvalmistavast. Et tema õnn võiks teisele tuua kannatust, seda ei tea ta veel. Alles suurenevate kogemustega kuuleb ja näeb ta mõndagi sellest.

(Järg lk. 59)

TOOMAS MERIHEINA

KASTANIÕIS

ROMAAN

2. järg.

«Tema majesteet» toob uudiseid

Ka Marta oli pisut ärritatud, kui kätte jõudis pühapäeva pealelõuna, millal ministriabi Elmar Haljaste pidi tulema külla. Marta oli küll oma poolvennaga pikki aastaid koos elutsenud ja läbi teinud mõnedki head vembud ning tembud, kuid nüüd, millal Elmar juba tükk aega elutses omaette ja hiljuti pealegi oli tõusnud „peadpööritavaale kõrgusele“ (nagu Martale ja kogu perekonnale paistis), oli vahekord jäänud paratamatult võraks ja südame alla sigines nii kartust kui ka aukartust.

Kõige rohkem „arust ära“ — nagu märkis isa — oli muidugi ema. Ta hakkas juba hommikul tegema mõningaid ettevalmistusi, et kõrget võõraspoega ootaks kõige peenem vastu võtt, ja mida lähemale jõudis oodatav tund, seda ärevamad hääled kõõgist kostsid. Isa kõndis mööda tuba ja vangutas pead.

Võib sellepärast arvata, milline meelepaha haaras kogu ootusärevuses närvitsevat perekonda, kui pisut enne kella viit kõlistati ukse taga ning külastajaks osutus ei keegi muu kui — tädi Anja. Hull inimene, just nüüd pidi enese siia ajama!

Tädi Anja oli isa Grünbergi sugulane ja praegu vana perekonna tuttav, kes vähemalt korra nädalas, aga sageli ka paar-kolm korda tegi oma lühema või pikema visiidi. Ta oli suurema osa oma elust veetnud Peterburis jõuka vene kaupmehe naisena ja sealtkaudu pärinud lustaka ning muretu vaatevinkli elule, mille najal saadi praegugi oma mitte kergeid lesepolve-aastaid hõlpsamale alusele. Ta oli alati heas tujus, jutukas ja lobisev, naerev ning naljatlev.

Harilikul ajal oli ta Grünbergide juures alati heameelega sallitav, aga nüüd... millal iga minut on ministriabi kohale jõudmas, tõesti oleks võinud vähemalt täna oma külaskäigu jätta... Aga öelda seda muidugi ei saadud ja nii seadis tädi enese kohe mugavasti istuma ja pani jutuvadina käima.

„Kangesti head kohvilõhna teil siin kõik kohad täis — teadnud arvatagi, et mind nii kibedasti oodati!“ naeris tädi. „Või on keegi teine veel tulemas?“

„Eks neid külalisi ole vahel teisigi,“ sähvas ema ilmse mürgiga. „Ega's sina üksinda ole maa peal.“

„Ei muidugi, ei muidugi!“ lõkatas tädi, „ega mul nende teiste vastu ka midagi ei ole. Mida rohkem, seda parem. Peterburis oli vahel seltskonda koos, et ai-ai! Kahesajale, kolmesajale inimesele kaeti lauad ja seda juttu siis, mis aeti! Igauks kõneles, mitte keegi ei kuulnud. Vaat, olid alles päevad!“

„Siin praegu sedaviisi ei saa,“ sõnas isa Grünberg kuivalt, kuid teatud lustaka alatooniga, „sest sina kõneled paratamatult üksinda ja meie peame kuulama.“

„Ei mina pole teid keelanud kõnelemast,“ naeris tädi, „laseme aga kõik korruga! Minust aga küll suurt kuulajat ei saa, selles on sul õigus. Rääkida on alati magusam. See on niisama kui: parem on anda kui võtta.“

Nüüd muiatas ka juba ema ja Marta meelepaha oli niisamuti kadumas. Jutt oleks selsamal teomal veel edasi kestnud, kui kõlistati ja ilmus — „tema majesteet“ ise.

See „majesteetlikkus“ ja selle juurde kuuluvad aukartused ning muud olid siiski peamiselt teiste tehtud. Elmar Haljaste ise oli lõbus, hästirõivastatud, jutukas noormees, kel mõttesegi ei tulnud oma kättevõidetud teenistuslikke positsioone eraelus teiste ees kuidagi välja mängida. Nii algas ta nüüdki kohe elavat jutlemist ja varsti olid nad tädiga nii rõõmsas jutuvõistluses, et tuba aina lajatas. Ühes sellega olid ka kõigi südameist ärevus ning pingulolek nagu pühitud ja oli hea, vaba olla. Seda tädi küll! — ei tema küsi, kas minister või keiser, peasiis kas inimene on sünnis jutupartneriks või mitte. Ja tädi oli juba kunagi varem leidnud, et härra Haljaste on äärmiselt „simpaatiline baarin“.

Jutt viskus muidugi kohe Peterburile. „See oli vanasti õige vilets ja väike linnake, nagu räägitakse,“ nokkis Haljaste, istudes sügavas tugitoolis tädile otse vastu.

„Seda küll,“ sõnas tädi nõustuvalt, „nii umbes kümme praegust Tallinna mahtus sisse. Mis see siis ära ei ole.“

„Ehee!“ naeris Haljaste, „tädikene liialdab! Tagantjärele on kõik asjad suuremad. Olen kuulnud, et seal olnud too Nevski prospekt ja muud enam midagi. Kõik teised tänavad olnud säärased, et kui jala tõstad, ilma jääd. Sitkest savist ei saa ju ühtki asja enam kätte, rääkimata jalust.“

Tädi naeris nii, et silmis sirasid pisarad ja paksukesed põsed tõmbusid tulipunaseks.

„Nii umbes küll! Nii umbes küll!“ hingeldas ta naeru vahele, „hospodi, taevast hoidku, olin ise kord nii hädas, et oi-oi!“

„Savis?“ küsis isa Grünberg.

„Savis,“ kinnitas tädi.

Aga see jutt jäi pooleli, sest ilmus ema ja palus kohvilauda. Seal oli Haljaste kohe tihkjalt Marta küljes ja tädi pidi isa ja emaga läbi ajama, mis talle põrmugi ei paistnud meeldivat.

„Kuidas siis kurameerimistega ka edeneb?“ küsis Haljaste peaaegu tõsiselt.

„Seda pole...“ vastas Marta, kuid lisas kohe juurde: „Peaaegu...“

„Ahah!“ muiatas Haljaste. „Või peaaegu!“

„Mine sa tea seda kurameerimist,“ sai nüüd ka ema midagi öelda, „aga ilmast-ilmast väljas kõnnitakse ning mööda kohvikuid kolatakse.“

Tädi põikas vahele:

„Mis noor inimene peab siis tegema? Kas siin kodus istuma ja sukka kuduma? Mammad ei saa kunagi aru, mis hea ja mis halb. Las tüdruk lippab, no mis siis! Las istub kofeiinajas ja sudistab veidi poistega, kuskil ja kunagi ta peab ju ikka meesterahvastega tegemist tegema. Ega see mees, kes abiellub, kuku taevast läbi korstna siia tuppa. Temaga peab mujal kokku saama.“

„Abielu!“ ohkas ema, „ei sest ringiajamisest tule abielu...“

„Ema on vahest siiski lapsele pisut kuri,“ ütles Haljaste ja riivas Martat hellitleva pilguga, „ringiajajat meie Martast ju ei ole. Aga eks ta taha kah liikuda ja vaadata, kuidas maailm välja näeb.“

„Pole seda maailma veel üldse näinud,“ sõnas Marta lõbusalt, kuid kuskil värisesid tõsisemad toonid, „natuke kohvikut, natuke kino, natuke sünnipäevakohvi — see on ka kõik. Ainult kuulad, kuidas maailm elab ning pidutseb. Banketid, ballid...“

„Sinna on sind vaja jah!“ pomises ema.

„Noh, heldeke!“ hüüdis tädi Anja, „eks härra Haljastel ole ometi kõik need ekstsellentsid, peenikesed ministrid ja kubernaaletid sinasõbrad! Küllap tema juba viib Marta niisugusele banketile, kuhu pääseb ainult mõni kõige kõrgem...“

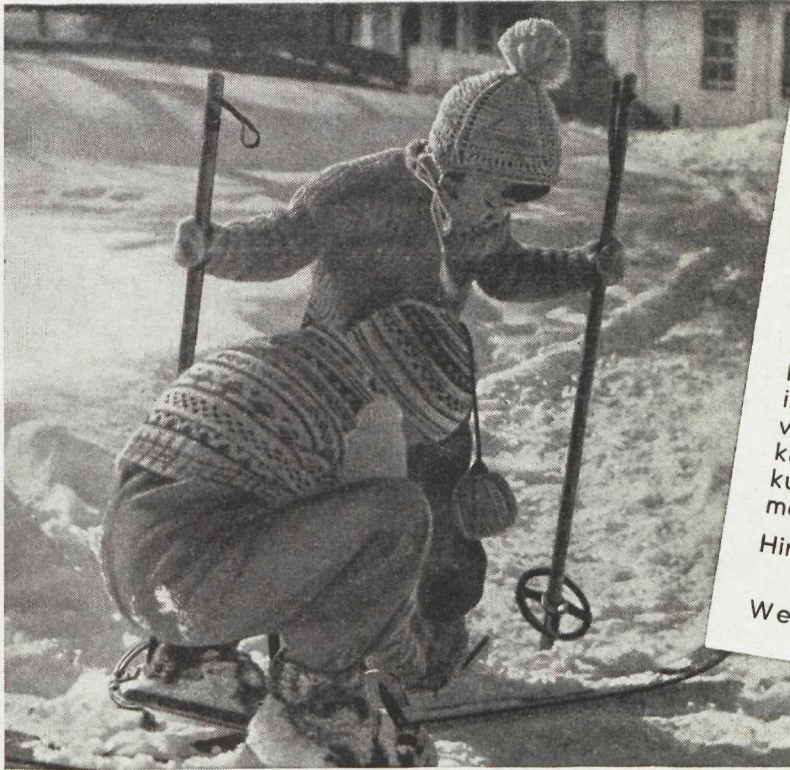
„Ei ole bankettide ega ballide mees,“ naeratles Haljaste, „on käidud ainult seal, millest polnud pääsu. Aga uut ega huvitavat pole seal midagi, vahest rohkem hiilgust ja rohkem valgeid lipse ning paljaid selgi kui tavalisel tantsupeol. Kuid, Marta, tõesti, kui sul peaks sääraseid soove olema — heameelega olen sulle kavaleriks.“

„Sul nüüd aega plikaga jännata,“ nähvas ema.

„Küll aga mami on tigel!“ hüüatas tädi ja haaras uue tüki kooki, „las tütarlaps ometi nüüd läheb aadlik-rahva hulka. Kas sul on paha, kui tütar saab mõne ministri abikaasaks?“

„Kõtt talle ministrit,“ pomises ema.

Marta sõnas Haljastele päris asjalikult:

Meie noorimad...

Värsket õhku peavad nad saama, ka siis kui väljas tuiskab, kui on külm ja tuulne. Loomulikult peavad väikesed olema soojalt rietatud. Nõuetavad on tingimata veekindlad saapad ja nahakaitseks — Nivea. Alalise nahakaitsevahendina tugevdab Nivea-kreem nahka ja muudab ta ilmastiku mõjudele vastupanuvõimeliseks. Olles kaitstud Nivea abil, ei kaeba teie laps iialgi karedate, punetavate ja kipitavate põskede üle. Nivea-kaitse jääb teie lemmikute nahk ikka sametpehmeks, värskeks ja terveks.

Hinnad alates
30-nest sendist.
Werner Mehks, Tallinn

**NIVEA
KREEM**

444

„Ega's mul sellepärast mingit himu pole nende ballide järele. Ja ega sinna saagi minna, kust neid tualette võtta.“

„Nooh!“ venitas Haljaste, „see pole takistus!“

Sel hetkel tädi Anja otse kiljatas:

„Hospodi pomiilui, suur taevas! Pidin kell 6 olema koheinajas ja nüüd on juba veerand seitse! Vaat, kus aeg lendab! Palun väga andeks, aga pean kohe minema. Otse poole suutäie pealt! On küll väga inetu, aga mis teha. Üks proua ootab mind ja mul on temaga niisugused asjad, — et kui tema liiga palju ootab, siis mul läheb jälle liiga palju pahasti!...“

Järgnes kiire jumalagajätt ja tädi veeres välja.

„On see küll kah inimesel!“ ohkas ema.

„Tore jutuvärten ja kuldne tuju,“ naeratles Haljaste, „aga praegu pole tõesti viga, et ta lahkus. Oli nagu pisut omavahelist kõnelemist.“

See lõi tuppa korra pealt otse säriseva pinge. Isa hõõrutas vurrusid, ema õhetas, Marta silmad põlesid.

„Ega nüüd midagi iseäralikku,“ jätkas Haljaste, „jutt on meie onu Korgist, kellelt saite hiljuti kirja ja — mina kah!“

„Aa!“ üllatus ema.

„Ah sulle kah,“ pomises isa.

„Oli mulle muidugi suureks üllatuseks, sest oleme ju õieti võhivõõrad. Läbi udu nagu mäletan teda omast ajast, aga olin ikkagi nii väike poisipõnn, et midagi olulist pole meelde jäänud. Nüüd ta kirjutab, et saanud kuulda, kus ma teenin, ja kuna loeb end kas või vägisi perekonna tuttavaks, siis palub mind astuda mõningad sammud ministeeriumis. Oli paar lihtsat formaalsust, mis olid kohe õiendatud. Kiri oli kirjutatud väga viisakas ning sümpaatses toonis, paistab olevat väga kena härra.“

„Seda ta on... oli vähemalt,“ kinnitas isa.

„Natuke kergemeelne, aga kuldse südamega,“ täiendas ema, „ta oli meil ju igapäevane külaline ja sai nagu kokku kasvatud. Juba tol ajal hüüdsime teist millegipärast onuks, kuigi oli noor mees.“

„Tal oli niisugune ümmarik ja papalik välimus, sellepärast,“ sõnas isa naeratades.

„Uduselt kuidagi nagu midagi välgatab silme ees,“ sõnas Haljaste. „Nojah. Igal juhtumil mind hakkas huvitama, mis mees ta õieti on ja mis ta seal Austraalias tegi. Meil on ühes asutises vahel olemas säärast laadi andmeid välismaal elutsevate eestlaste kohta, kust õnneks leidsin meie kalli onu üle päris täpsaid teateid...“

„Vaat kus!“ ohatas ema, kes oli kuulanud hinge kinni pidades. „Mis siis?...“

„Selgub,“ jätkas Haljaste rahulikult, tundes väikest lõbu teiste pingul uudistamisest, „et meie onu Kork on olnud Austraalias, Sidneys, suure riidevabriku direktor ning kaasomanik, kelle varandust on hinnatud hügelsummadele. Ta on

olnud üldiselt lugupeetud ja, mis omajagu huvitav, kogu aja elutsenud Eesti vabariigi kodanikuna. Ja nagu kirjast võis näha, tunneb ta eesti keelt hästi ja on ilmselt olnud kogu aja meie keelevärgi arenemisega kontaktis. Nii et — pärl, mis pärl!“

„Ja-ah, vaata mis!“ sõnas isa.

„Ma ütlesin ju, et miljonär,“ muheles Marta ja sai selle eest emalt pahase pilgu.

„Tahtsin teile sellest kõnelda,“ jätkas Haljaste, „et kui onukene siia jõuab, siis me ka teaksime, kellega tegemist. Sest mine tea, mis ta ise kõneleb ja misukesena kavatseb siin esineda. Meil pole muidugi põhjust teda paljastama hakata — hoidku koguni taevast selle eest! Sest, võib-olla, esineb siin päris vaese mehena, et meid ja muid proovile panna. Mine tea. Igal juhtumil on meil kasulik õigest olukorrast teadlikud olla.“

„Ma ütlesin kohe, et direktor ta on,“ sai nüüd ema pikemale jutule, „aga et niisugune, seda muidugi ei osanud mõeldagi. Vaata aga vaata Korgi onu! Läks siit paljas kui porgand — ja näe, kuhu enese üles tõotanud! No on lihtsalt põnev teda jälle näha! Ei tea, kudas ta võiks umbes siia jõuda?“

„Ta päeva otse ei nimeta, aga arvata nii umbes tuleva nädala keskpaiku,“ arvas Haljaste.

„See ju nii varsti,“ hüüatas ema ja hakkas õhetama. Sellejuures kargas talle pähe väga tähtis küsimus, mis ka kohe esitati:

„Ei tea... me siin omavahel kord arutasime... kas ta peaks olema naisemees või?...“

„Vaat seda ei tea,“ sõnas Haljaste, „kuski teateid selle kohta ei vilksatanud.“

„No ega's niisugune mees ometi pea enam poisipõlve,“ arvas isa.

„Arvata ju on,“ oli ema nõus, kuigi ilmse vastutahtmisega.

„Midagi ei tea,“ sõnas Marta lustiliselt. „Võib-olla sellepärast just kodumaale tulebki, et naist kosida. Sedaviisi on paljud väliseestlased ennegi teinud.“

„Ega muud, kui meie Martal tuleb õli lambis hoida,“ naeris Haljaste.

„Kindlasti!“ lustatas Marta, kuid sealsamas löödi talle silme ette kooliõe Alma Sariku kuju ja kõrvus helisesid tuttavad sõnad: Abiellun kohe ja kärmesti, olgu ta peenike või paks.

Ja vaat kui õnnelik praegu Alma on, mõttes Marta. Kuid järgmisel hetkel olid need mõtted laiali joosnud ja ta sõnas emale:

„Vala ometi Elmarile veel kohvi.“

Kuid Elmar enam ei tahtnud ja ta hakkas minema. Jumalagajätt oli väga südamlilik ja emas oli tunda ainult pisut-pisut toda endist kartlikkust „majasteedi“ ees

Võitlus algab

See oli väikene, kuid teatava lihtsa elegantsiga kohvik, kus Kaalep ja Nugis juba ootasid, kui Marta päralt jõudis. Sündis suur püstitõusmise rabin ning kolin, sest oldi võidu viisakas.

„Kartsime, et preili on meid sootuks unustanud,“ sõnas Kaalep, kui oldi maha istunud, „sest ainult paar kiiret tünnikest tookord oli ja kes kõike suudab mees pidada.“

Marta ainult naeratas ja tellis enesele kohvi.

Kaalep jätkas:

„Pidime siin kahekesi kihla vedama, et kas tulete või ei...“

„Kumb siis seda arvas, et ma ei tule?“ küsis Marta.

„Mina,“ ütles Nugis.

Marta riivas teda vallatu pilguga ja sõnas siis naljatlevalt noomivusega:

„Kui lubatud, siis tullakse. Olete saanud minust ilma põhjuseta teissuguse mulje. Paistab siis tõesti, et olen nii halbade kommetega?“

„Ei ole need alati halvad kombes,“ sõnas Nugis peaaegu tõsiselt, „kui noor tark tüdruk lööb käega kahele helbutavale poisile...“

„Noh, nüüd läksid jälle liiga raskeks,“ sõnas Kaalep vahele. Teda häiris veidi sõbra tõsine ja endassetõmbunud olek. Ta katsus võimalikult kergesti lauseid seada:

„Minul oli küll selge, et preili ei peta. Niisugune avameelne natuur, ilma kõveruse ning konksudeta — sel ei tule ettegi tüssama hakata. Istusin päris rahulikult. Ja teate, nägin teid koguni unes paar päeva tagasi. Istusime lauas Sarikute pool, aga meie olime kuidagi kahekesi, kedagi teist enam ei olnud. Teie olite ühel pool lauda ja mina teisel pool. Teie olite nii nagu ikka, mina aga millegipärast nukrutsesin ja olin kangesti kurb. Tont teab, mis niisugune uni võib tähendada.“

„Ilmad lähevad vihmale,“ torkas Nugis.

„See tähendab, et mul läheb halvasti,“ sõnas Marta.

„Kuis nii?“ küsis Kaalep.

„Elus läheb ju kõik tagurpidi unenäole. Kui teie unes nukrutsesite, siis nukrutsen mina ilmsi. Teie aga naerate.“

„Nooh!“ tõrjus Kaalep, „niimoodi see asi nüüd jälle ei ole. Kõige kindlam seletus — minul läheb kuidagi viltu. Mis moodi ja kuidas, kes seda teab.“

„Olgu nii,“ sõnas Nugis, „las siis sul läheb pealegi viltu. Ega's meil sellest suurt nuttu ei ole.“

Kaalep naeratas ühe suunurgaga, Marta aga tihutas tasapisist naeru.

Nugis viskas äkki pilgu kellale ja tegi nagu ehmuks. „Oi-oi,“ sõnas ta, „mul on nii tuline kahju, aga pean tõesti minema. Mõistate, advokaadi asi — kunagi sa ei või kindel olla, mis ajal seesinane klient arvab heaks tulla. Täna on mul just viie minuti pärast ühe masuurikaga kokkusaamine. Pole pääsu, peab minema. Amet nõuab ohvreid. Istuge siis kenasti ja ärge pange pahaks.“

Ta tõusis ja tegi kärmesti minekut. Ukse juurest pilgutas Kaalepile paljutähendavalt silma, kuid selles pilgutuses oli vähem lustakust kui hoiatust.

Martale tuli Nugise äkiline äraminek häiriva üllatusena. Ta oli kogu aja sedasinast istumist kujutanud kolmekesi ja nüüd tundis enese nagu lükatud olevat sootuks uude maailma.

Mis selle poisiga kahekesi kõnelda? Tõsi, ta oli ju päris sümpaatlik, hoolitsev ning diskreetne, kuid ikkagi... kahekesi.

„Preili jäi äkki nii mõttesse?“ küsis Kaalep.

„Tuli midagi meelde, niisama... tühist,“ kohmas Marta.

„Minul oleks üks ettepanek,“ sõnas Kaalep.

„See oleks?“

„Kui läheksime kuhugi kinno?“

Martale tuli see päris soodsana, sest ta tundis, et jutlemisele oleksid paratamatult segavad mõrad külge jäänud. Ta teeskles siiski väikest arupidamist ning kõhklemistki, enne kui nõustus.

Nad läksid linna suuremasse kinno ja Kaalep sõnas kassa ees võrdlemisi valju häälega, milles ei puudunud teatud annus uhkustki: „Kaks looži.“

Neid juhiti tühja looži. Marta kõhkles esialgu tükk aega toolil istudes, visates kartlikke pilke Kaalepile, kuid nähes, et poiss istus väga soliidset, tool tükk maad eemal ega avaldanud mingisuguseid tagamõtteid, jäi süda varsti hoopis rahule. Nad jälgisid süvenenult filmi ja vahetasid kommentaare sisukäigu üle, kusjuures Kaalep katsus olla nii teravalt kriitiline kui vähegi sai. Marta oli palju leebem ja püüdis kaitsta näitlejaid etteheidete eest. Mõlemad sattusid seejuures elavasse jutuhosset ja mõnigi stseen jäi seetõttu nägemata, et jutt parajasti liikus kõrges kaares.

Kinost väljudes ohkas Kaalep sügavasti.

„Nonoh?“ küsis Marta.

„Ei midagi. Unenägu tuleb enam kätte kui võis arvata.“

„Film?“

„Ah, mis film! Mõtlen, et nüüd tuleb jälle lahkumine. Nii paljudest seda head oligi! Tõepoolest, kahju on lahku minna. Teile tundub see, võib-olla, veidrana ja vahest koguni rõõmustute, et...“

„Ärge nüüd!...“

„Nojaa, ma ei või ju teada. Kõnelen ainult sellest, mis mu oma süda kindlasti tunneb. Ja see tundmus on niisugune, et tahaksin täna veel kaua, kaua koos olla. Kuidas te arvate, kui tohin nii otsekoheselt küsida?“

Marta katsus põigelda.

„Mul pole midagi selle vastu, kui...“ sõnas ta, „aga üks ole juba oldud ja üks ole teisigi päevi veel...“

„Nojaa, teised päevad! Need on niikuinii, neid ei jäeta endastmõista kuhugi. Aga täna, just täna!“

Marta kehtas naeratades õlgu.

„Teate, mis,“ tuli Kaalep nagu udu-ueele ideele, „kui võtaksime kätte ja sööksime kuski väikese õhtusöögi? Aeg on juba võrdlemisi hiline — ja kulub nii teile kui ka mulle väikene kehakinnitus.“

„Ma söön õhtust kodus,“ sõnas Marta lihtsalt.

„Seda küll. Aga kui nii erakordselt teha täna pisut teist moodi. Saaks veel juttu ajada, muusikat kuulata.“

„Ah, et restorani?“ küsis Marta peaaegu ehmunult.

„Mõtlesin, et võiks natuke istuda... Väikene vaheldus ei ole ju paha siin ajalikus elus, aitab neid eluraskusi priske-malt kanda.“

Selles on tal õigus, mõtles Marta, vaheldus ei teeks tõesti paha...

„Noh, kuidas oleks?“

„Ei, ei, restorani küll mitte!“

„Miks siis?“

(Järgneb.)

Mareti trüki- ja köitekoda

TARTUS, ÜLIKOOLI TÄN. 25, TEL. 15-20 JA 19-75

VALMISTAB IGASUGUSEID TRÜKI- JA KÖITETÖID

SOODSATE HINDADEGA

TRÜKITOODE TELLIMISI VÄL-
JASTPOOLT TARTUT VÕETAKSE
KA TELEFONI TEEL VASTU

KIRJASTUS *Maret*
TARTUS, ÜLIKOOLI TÄN. 25, TEL. 15-20 JA 19-75

UUEL AASTAL

med
filmid

Ülal: OLGA TSCHECHOWA mängib peaosas uues „Uta“ filmis „AIKESENA CLAUDIA JUURDE“.

Kõrval: MARTA EGGERTH uues Viini filmis „ALATI, KUI MA ÖNNELIK OLEN“.

All: LIL DAGOVER ja SABINE PETERS uues filmis „MÕISTATUS BEATE ÜMBER“.

JUNO

on äratanud
ILUHOIU UUDISVAHENDID üldist tähelepanu!

- **JUNO kurgikreem** (päevakreem). Elustab ja värskendab näonahka, kaitseb ilmastiku mõjude vastu. On hea puudrialus.
- **JUNO kurgitoitekreem** (öökreem). Annab nahale vajalikke rasv- ja toitaineid.
- **JUNO näovesi**. Annab nahale õrna mati jume. Elustab ja värskend. kõiki nahakihte.
- **JUNO kätevedelik**. Sisaldab pehmeid õlisid, mida nahk täieliselt resorbeerib, hoiab käed pehmetena ja valgetena.
- **JUNO iludusmask**. Kõrvaldab kortsud, tugevdab kõiki nahakihte. Omapärane noorendamisabinõu.
- **JUNO puuder**. Katab nahka õrna ja ühtlase korrana, omab meeldivat lõhna.
- **JUNO shampoo**. Sisaldab äsjaleiutatud ainet, mis takistab lubjaseebi teket. On kergesti väljaloputatav ja annab juustele ilusa loomuliku läike.
- **JUNO hambapasta**. Tugevdab igemeid, hoiab hambad lumivalgetena, suhu jääb meeldiv värskusetunne.

A/S. PROV. JULIUS LILL

Veidi tantsust ja tantsuajaloost

Tants on kunst väljendada hingelist seisundit rütmiliste liigutustega. Ta on ürgseim kõigist kunstidest.

Klassiliste vana-aja rahvaste, nagu hindude, egiptlaste, kreeklaste, roomlaste, etruskide, juures esines tants seoses muusika ja poeesiaga. Need kolm ürgset kunsti mõjuvad ühendatult alati tugevamalt kui üksikult.

Et tants on neist kolmest vanim ja varasem kunst, õpetas juba Plato. Ning sofist Libanios ütles oma kirjades, et laul on loodud tantsu ja mitte tants laulu jaoks.

Elementaarseim oli ringtants. Hindude juures esinesid kõrged, kunstiväärtuslikud templitantsud, niisamuti loomade-tantsud, maotantsud jne. Kõigi nende rahvaste juures leiame ühtlasi töötantse, müstilisi maskitantse, ekstaasiküllaseid sõjatantse jne. Algelised armastustantsud põhinesid usul analoogiaõidus, maagiassa. Inimene pidi omama võimu looduse üle, et loodus järgneks inimese nõuetele.

Vanas Hellases mängis ilurütm tähtsat osa. Xenofon võrdles perfektselt korraldatud majapidamist tantsija rütmiliste liigutustega.

Üldiselt on tantsukunsti üle vanal ajal olnud võrdlemisi rikkalik kirjandus. Mainitagu ainult tantsija Pyladese kirjutisi keiser Augustuse ajast, Athenaiose „Sofistide söömin-gut“, Lukianust jt.

Hilisemal ajal on Heine oma „Atta Trollis“ öelnud need ilusad sõnad:

...Ja der Tanz in alten Zeiten
War ein frommer Akt des Glaubens;
Tanzen war ein Gottesdienst,
War ein Beten mit dem Beine!
(...Ja tants vanadel aegadel
oli uskumuse väga akt;
tants oli jumalateenimine,
oli palvus jalgadega.)

Kreeklase teadvusse oli tantsetenduste elav pildirida sügavasti juurdunud. Tantsija pidi oma elavat keha ja liikmeid kohtlema nagu loov kunstnik toorest materiat. Kivi või elevantiluu pidi enne võidetama, kui temale võidi anda hinge-väljendav vorm.

Egiptlased tantsisid oma jumalatele ja vaaraodele. Nende tantsud olid enam nurgelised ning geomeetriselised vastandina kreeka plastilisele kunstile. Egiptuses esinesid ka paaris-tantsud.

Egiptlaste juures pühitseti jumalate pidusid ja matuseidki tantsuga. Kreeklaste juures moodustas rütmilis-miimiline tants ühe tähtsama kasvatusfaktori. Roomlased kultiveerisid pantomiimi, akrobaatiliste ja naturalistlikkude mõjudega.

India kätetantsud püüdsid väljendada ülimalt elujõudu, maskitantsumu kujutasid seltskonna- ja inimelu arengut.

Tantsumuusikas olid loodusrahvaste juures tähtsaimad taktinstrumentid, nagu trumm jne. Tantsulaul kuulub töö-laulu ja religioosse muusika kõrval helikunsti ürgvormidesse. Rütmilised põhivormid, kolm-, kaks- (ja neli-)takt, peegeldu-vad puhtalt tantsumuusikas. Laul saatena on instrumen-taalmuusikast vanem. Rahvuskarakteri tantsumeloodiate eri-nevused on keelest tingitud.

Keskajal leidis ainult lauluga saadetavaid rahvatantse,

millest 14. s. kunstipärased vormid, nagu rondeua, ballata jne., välja kujunesid.

Alates 15. s. võime juba vahet teha rahva- ja seltskonna-tantsu vahel.

Seltskondlik tants juurdub keskaegsetest hoovidest, kus turniiride järel korraldati suuri pidusid. Renessansi ajal tõusis itaalia õukondades ballett. Louis XIV asutas Prant-susmaal isegi kuningliku tantsuakadeemia.

Õukondadest arenes seltskonnatants suurtesse kaubalinna-desse. Talupojad, rüütliid, käsitöölised, patriitslased linnades jne. — kõik löid endile erilisi tantsuvorme.

Õukondlikud tseremoniaalsed käiktantsud arenesid pikka-misi nüüdseks paarisantsuks. 16.—18 s. hiilgavatest vürsti-hoovidest põhinevad prantsuse gavott, courante, menuett, itaalia tarantella jne., mis hiljem üle võeti ka kodanlikku seltskonda.

Umbes 1800 tulid keerdtantsud, algul valss ja siis polka. Valss põlvneb saksa ländlerist. Ta lõi ruttu läbi, tungides kõige hiljem, 1812. a., Inglismaale. Ländlerile olid kompo-neerinud juba Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert jt., kuid valsi hiilgeaeg saabus Viinis isa ja poja Strausside muusika tõttu. Kuulus Viini kongress 18. sept. 1814. a. tantsis ainult valssi, mispärast seda nimetati „tantsivaks kongressiks“.

Kui karaktertükk on valss ka kunstmuusikasse tunginud ja Weberi, Chopini, Liszti, Brahmsi jt. poolt edukalt viljel-dud.

Polka tuli 1835. a. böömlasest talutüdruku Anna Slezaki leiutatuna. Polkast arenes hiljem $\frac{3}{4}$ taktis, polkasammudega tantsitav polka-masurka.

Polka ja valsi kõrval esinesid figuurtantsud, nagu kad-rill jne.

Eri rahvaste tantsudest on tuntud:
prantsuse — gavott, courante, menuett;
hispaania — sevilliana, fandango, boleero, sarabande, seguidilla, cachucha;
itaalia — tarantella;
tšehhi — polka;
vene — kosak;
poola — masurka, krakoviakk;
ungari — tšardašš, galopp;
saksa — valss.

20. sajandi algul murdsid sisse ameerika algupäraga bos-ton, onestep, charleston jne. Tango saabus juba vähe enne maailmasõda (Eestisse 1922). Tango põlvneb Argentiinast. Pariisis töötati ta ümber salongtantsuks.

Saksas tõusid seejärel jälle vastukaaluks valss, reinlender jne., milliseid on „kolmandas riigis“ propageeritud kuni täna-seni.

Fox põlvneb niisamuti Ameerikast. Džässmuusika ees-kujud viivad tagasi neegrite taktinstrumentide juurde.

Praeguses Euroopas esineb tants ühelt poolt seltskondli-kus korralduses — rahva- ja seltskonnatantsuna, teiselt poolt aga lavakunstina — ooperis, kontsertpoodiumil, varietees ja kabarees. Viimasel aastakümnel on üldised rahvusliku oma-pära otsingud koondanud seltskonnatantsu kõrval rohkem tähelepanu ka rahvatantsudele.

Liki.

Hooajahaigusi

Kes ei tunneks neid pedantseid inimesi, kes igal aasta-vahetusel peavad läbi põdema oma traditsioonilise nohu, sageli ühenduses kõha, kurgupõletiku, bronhiidi või mõne muu säärase külmetustõvega. Need inimesed võtavad haigust kui midagi vältimatut, tehes aga paraku ka õige vähe sellest hoidumiseks ning selle tõrjumiseks.

Ei tarvitse pikemat seletamist, et nohu pole mingi saatuse paratamatus, vaid — kui lubatakse tarvitada kõvemat sõna — teatavale mõttes ainult distsipliinitus. Puhtteaduslikult võttes pole olemas külmetushaigusi sõna otseses tähenduses, on ainult organismi vähenenud vastupanujõud, mistõttu keha ei suuda end küllaldaselt kaitsta sissetungivate haigusidude vastu.

Ilmastikuolude ja haiguse vahel on küll olemas lähedane side, kuid loodus on varustanud inimese väga suure vaimse ja kehalise kohanemisvõimega. Välistemperatuurile kohanemine toimub kehas väga komplitseeritud soojuse reguleerimise teel, näiteks kuivas kuumuses kaitsva higieritamisega, külmas naharakukeste kokkutõmbumisega. Igaüks tunneb sel puhul naha kahvatumist, nagu valget ninaotsa ja värvituid kõrvu, kui keha pole enam suuteline vastava vereringvoolu teel kaitsma perifeerseid kehaosi.

Ainult vähesed haigusnähte saab vältida süstemaatilise eelhooldusega. Enne kõike tuleb keha eest mõistlikult hoolitseda. Mõned inimesed kardavad alati külma. See külmakartlikkus võib olla päritud, teatud põhjusil tekkinud, pidev või ajutine. Konstitutsioon on nõrk, vastupanuvõime vähenenud, kas ärevil närvide, puuduliku toitumise või muu tõttu. Loomulikult tuleb sellisel korral ravida kõigepealt külmakartlikkust põhjustavaid nähte ja siis üle minna keha karastamisele arstliku valve all. Kõige lihtsamaks ja mõjuvamaks karastusmooduseks on ja jääb igapäevane jalutuskäik värskes õhus, tuulele ja ilmale vastavas rõivastises. Eriti tubastel inimestel olgu moraalseks kohustuseks kõndida iga päev vähemalt tund aega väljas.

Muidu võib soovitada järgmisi vahendeid, mida on lihtne ja kerge kasutada nii noorel kui ka vanal. Hästi mõjuvad õhuvannid, mida võetakse varahommikul poolavatud akna all lihtsaid võimlemisharjutusi tehes ja kõhuvahelihaga hingates (algul 2—3 minutit!). Seejärel kogu keha tugevasti üle froteerida. Viimast on kõige parem sooritada nii, et hõõrutakse keha energiliselt tavalise käterätiga, nädala pärast võib kasutada karedat käsna ja kui nahk on harjunud selle mehaanilise ärritusega ega puneta enam, võib võtta harja. Igaüks tunneb pärast sellist õhu- ja harjakümblust peatselt otse tavatut värskenemist, märgates ühtlasi niiske ilmaga tunduvalt vähenenud külmakartlikkust. Sellise kehahügieeni toetamiseks võib võtta ettevaatlikult veel kõrgustikupäikest. Kõiki muid karastusvahendeid, eriti, mis ühenduses vee tarvitamisega, tuleks põhimõtteliselt alata ainult suvekuil. Juhtumeil, kus neid määratakse ka sügisel või talvel, harjavad nad tingimata arstlikku valvet, kuna vesiravi moodus ja kestus oleneb täiesti individuaalsest konstitutsioonist.

Väga tähtsa punkti moodustab päikesekehval ajal toitlusküsimus. Värsket aedvilja puudumisest tekkivat vitamiinivahesust tuleks täiendada. Igaühe jaoks absoluutselt kehtivat toitluskemiat on aga võimatu koostada. Iga organism rea-

geerib toidule erinevalt. Ometi on võimalik kindlaks teha tähtsamaid elemente toitade järjestuses. Siia kuuluvad esma- ja teesuhkur, rasvad, suhkur ja mesi kui keha parimad kütteained. Kuna täisväärtuslikku puuvilja on vähe saada, tuleb soovitada toormahlade kasutamist.

Kuigi viimaste aastate teatud moenarrused hakkavad kaduma, leidub siiski veel küllalt naisi, kes edevusest aetuna patustavad algelisimate nõuete vastu alusrõivastise suhtes. Võib väita, et peaaegu 50 protsenti kõigist naistehaigusist võib panna puuduliku rõivastise arvele. Oleks õieti endast mõisteta, et külmadel kuudel kasutataks pesuna võimalikult hästi keha ümber liibuvat siidvillast kude. Ainult pealrõivad peavad olema raskest tumedast riidest (kaitseks vahelduva temperatuuri vastu), kuna kleit ise peab olema kergem ja õhku läbilaskev, teda kantakse toas, ühtlase temperatuuriga õhus. Rõivad peaksid olema üldse nii tehtud, et nad ei takistaks vereringvoolu ja tagaksid ühtlasi ühtlast kehasoojust. See kehtib eriti kingade, sukade ja kinnaste kohta, mille tegumood ei tohi dikteeritav olla ainult edevusest. Oivaline vahend teatud külmetushaiguste eest hoidumiseks on üsna peenest puhtast villast kootud pihiksärk, mis täiesti keha ümber liibudes ei paista välja ka kõige õhema siidkleidi alt.

Nagu näeme on haigustest hoidumine väga lihtne asi!

Kui ollakse aga haigustunud, siis tuleb jääda sängi. Vastavalt konstitutsioonile võib teha higistamiskuuere: katta kuumalt kinni ja juua kummeli- või leedriteed või kuuma sidrunimorssi. Oivaliseks vahendiks on joodipreparaat — joodi, eukalüptuse ja mentooli segu —, kui seda võetakse otsekohe iseloomustavate haigusnähtude tekkides, nagu kurgukaredus ja kerge rammestustunne. Kui neid pille kohe võtta, võivad nad vältida haiguse puhkemist. Raskeil juhtumel on osutunud kasulikuks alkoholisisustamine. Konjaki ja veini kujul alkoholi võtmine on valjusti keelatud. See on legend, et alkohol suudab peletada nohu või grippi. Tõeliselt nõrgestab alkohol tunduvalt organismi vastupanuvõimet. Teisi tavalisi ravimeid, nagu kuulsat jooditilka klaasitäie veega, hiniini, aspiriini ja arsanooli, ei tuleks tarvitada arsti loata, kuigi nad on võrdlemisi kahjutud.

Väga sagedane sügishaigus, mida põhjustavad sügisene niiskus, üldine külmetus, krooniliselt külmad jalad, on mandlipõletik. Teda tuleb võtta tõsiselt, kuna temast võib lähtuda ohtlikke järeelhaigusi. Seni kui palavik püsib, on soovitatav paastuda, leppides ainult lahjendatud toormahlaga. Hästi mõjuvad astmeliselt tõusvad osavannid (jala-, iste- ja poolvannid) järgneva higistamisega; pärast keha leige veega üleni puhtaks pesta. Kurku loputada sooja kummeli- ja salveiteega või sidruniveega. Kaela ümber võib hoida kuumi mähiseid. Siinkohal oleks ehk tähtis öelda paar sõna krooniliselt külmade jalgade kohta. See näht on väga levinud. Põhjused on mitmesugused. Kasvuaeg on see tavaliselt verevaesus, teatud muudatused veres, hiljem maos ja allkehas vereringvooluhäired. Niisamuti võib pidada vastutavaks üleliigset tee ja kohvi joomist, närvilistel inimestel soonte ülitundlikkust, soontelubjastumisel soontekrampe, kestvat külmetumist.

Valige sobiv tapet

Meie vanavanemad elasid üldiselt teisiti kui meie, kusjuures uus generatsioon ei mõista mugava korteri all seda, mida mõisteti 50 aastat tagasi. Vaatamata kõigele muule, seisab tänapäeva tubades palju vähem mööblit ja muid ülearu- seid esemeid kui vanasti. Seetõttu tekib juba heledam ja õhulisem üldmulje. Kuigi vanasõna „mu kodu on mu maailm“ omab ka nüüd veel oma õigust, on siiski selle mõte mitmes suhtes muutunud. Kodu üks pole enam maailm. Ei lukustata end enam nelja seinaga. Noorem generatsioon harrastab valgust ning õhku, pruunistudes meeleldi tõmmuks päikesest. Talle teeb rõõmu lasta end lumetormist vintsutada. Ta kodu on ka vaba loodus, kuna ta reisib meeleldi ja harrastab sporti. Seetõttu tahab ta omada ka heledaid ja õhurikkaid ruume.

Suursugune korter vanaisa ajal oli alati pisut sünge. Aknaeesriiete üle rippusid rasked, tumedad sametportjäärid, mis varjasid valgust ja kogusid tolmu. Rikkalikude nikerdistega, tumedast puust mööbel seisis võimalikult kokkusurutult. Tänapäeval ei osuta meie mingit väärtust sellistele asjadele, meil pole selleks küllaldaselt raha ega aega. Seepärast

on meie tubades siledad mööblid, mis on niisama ilusad kui vanad puhvetid jaapid, nõudes meilt vähem vaeva korras- hoiuks. Meil on tubades ruumi ja suurte, laiade akende tõttu palju päikest. Moodne tuba omab hoopis teist ilmet kui vanaaegne, eelkõige aga suured vabad seinad.

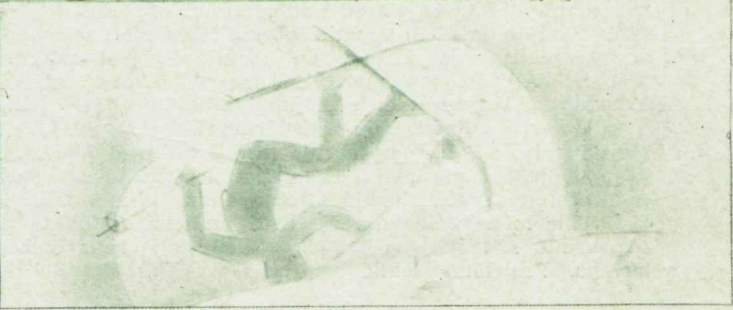
Seepärast omab ka seinakate — tapet palju suuremat tähtsust kui varem. Kuna vanasti olid seinad suuremalt osalt kaetud mööblite ja piltidega, siis ei seganud see natuke tapetit, mis jäi vabaks. Eelistatud olid tumedad, eriti tumepruunid tapetid. Kuhu oli võimalik, sinna asetati ka veel seinavaipu. Vähesed mööbliga moodne ja valgusküllane tuba nõuab aga heledatoonilisi seinu. Värvitoonide valik on ruumi üldmuljele väga tähtis. Ei tunne meie end mõnes toas hästi, pole see kodune, mugav, siis on paljudel juhtudel süüdi selles tapet. Täheleb, oleneb väga palju tapeti õigest valikust. Selleks pole arusaadavat mingit skeemi, mille järgi end seada. Väga palju oleneb isiklikust maitsest. Teisest küljest on olemas teatud juhtnöörid värvitoonide valikul, mida ei tohi jätta tähelepanuta. Kes evib hästiarenenud värvimeelt, see järgneb oma vaistule, mis enamikus laseb leida

SUUSRADEL

läbi metsa

*ja üle
laagendise*

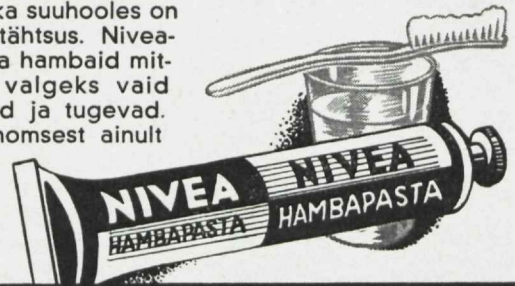

Suudab ta meeldida ?

Mees otsustab naise üle tema välimuse järele. On see õige või mitte, kuid see on nii. Hoolitsetud välimus omab igatahes suure külgetõmbejõu, sest puhas jume ja hiilgavalged hambad ei eelda mitte ainult ilu vaid ka tervist. Naha kui ka suuhooles on aga Niveal määrav tähtsus. Nivea-hambapasta ei muuda hambaid mitte ainult hiilgavalt valgeks vaid säilitab nad ka terved ja tugevad. Seepärast — alates homsest ainult Nivea-hambapasta.

Hinnad: 50 sti ja 75 sti

Werner Mehks, Tallinn

seada õiget. Kellel see loomulik värvimeel aga puudub, see kohaneb kergesti, küi ta toetub mõningatele seisukohtadele, mis pole mitte omavoliselt püstitatud.

Kõigepealt kerkib esile seitsme spektraalvärvide rida — punane, oranž, kollane, roheline, helesinine, tumesinine ja lilla. Nende peavärvide vahele poetuvad kõik teised. Tapeetide jaoks langeb seal hulgest kohe välja lilla. Lillaga tapeeditud tuba oleks hirmus, ükski inimene ei võiks elutseda selles, niisamuti ka mitte mustas või tumehallis. Pruuni võib selleks otstarbeks kasutada ainult väga heledates toonides. Nii siis jäävad eelkõige heledad värvid, punane, oranž ja kollane ühelt poolt — nn. „soojad“ värvid ja teiselt poolt nende „külm“ vastand, heledam või tumedam sinine. Roheline sinise ja kollase seguna hoiab tasakaalu.

„Soojad“ värvid evivad ikka midagi haaravat. Nad näivad liginevat vaatajale. Sinine seevastu eemaldub, mistõttu sinisega tapeeditud tuba paistab alati suuremana kui ta tegelikult on. „Soe“ tapet teeb toa aga kitsamaks, eriti mõjub punane säärastelt. Üldiselt kasutatakse seepärast väiksemate ruumide juures sinist, suuremate juures punast. Ei tohi aga kunagi väikest tuba tapeetida punaseks, kuna ta siis mõjub veel väiksemana. Eemalduvalt siniselt seinalt paistab mõõbel eriti silma. Punane mõjub ses suhtes paremini, kuna ta, nagu kõik „soojad“ värvid, sulab mõõbliga ühte. Muidugi oleneb see ka mõõbli värvitoonist. Ta ei tohi olla tapetiga ühte värvi ega ka mitte kontrastne. Ühel juhul erineb ta tapetist liiga vähe, teisel juhul liiga palju. Värvitoonid ei mõju

mitte ainult puhtesteetiliselt, vaid nad mõjutavad ka meie meeleolu ja hingeelu. Esiletungiv punane ei jäta meid rahule, mõjudes seetõttu elustavalt ja ergutavalt. Tugev punane ärritab. Teisalt aga mõjuvad sellised aktiivsed värvitoonid ergutavalt. Kui nad on elavad ja säravad, mõjuvad nad rõõmsalt ja pidulikult. Purpurpunane kuulub vaid toredusruumidele. Töötoaks, milles end sisemiselt peab koguma, magamistoaks, milles võib-olla pikemat aega haige ollakse, ei sobi antud põhjusel punane tapet. Ka mitte elutoaks. Viimasele sobib parimini roheline, mis kui neutraalne värvitoon loob teatava mugavustunde. Töötoale on eriti sobivad oranž ja kollane, kuigi ka need mõjuvad pisut rahutult. Elutubadele kuuluvad „soojad“ värvitoonid, mille aktiivsust on summutatud, nagu kollane, mis on lisandatud sinisega muutunud roheliseks.

Päikesepaisteta põhjapoolsed toad nõuavad „sooje“ värvitööne, mis peavad asendama siin puuduvat päikesesoojust. Seevastu kannatavad aga toad, mis päevas palju päikest saavad, külmi värvitööne palju paremini. Päike segab kõikjale kollakat tooni, punane muutub natukene oranžiks, sinine rohekaks ja kollane omandab erilise säravuse. Põhitööni heledus teeb ruumi suureks ja õhurikkaks, eriti kui heledad värvitööne on segatud halli või valgesse: õrnroheline, oranž, helepunane või ilus sinine. Tapetid peavad üldse olema alati heledad ja puhtad, mitte kunagi sünged ega kriiskavad. Kärredad, segamata toonid, nagu kinnaverpunane, mürkroheline, särtskollane, mõjuvad alati ebasoodsalt.

Moemustusi kevadeks

Suurte moemajade kulisside taga on kevadmood juba lõplikult kindlaks määratud. Järgneb vaid valik naiste poolt, kes moeloojate arvutuist loomingulist viivad ainult väheseid võimalusi. Sellest hoolimata võib praegu juba võrdlemisi kindlasti mainida mõndagi iseloomustavat, mida tuleb seekord otsida vähem kleidi kujus kui üldises väljatöötamises. Seal näiteks paistab kohe silma triipmuster. Kõikjal triibud: riidemustrina, laia või kitsa kahevärvilisena, mitmehäälisena, sutaššäärisena, teppimistena või teiste viltugarnituuridena. Just see on uudis, kuna need on enamasti viltutriibud, mis on vallutanud nüüd moemaailma. Nii originaalsed ja šikid kui nad ka on, nii ohtlikuks võivad nad muutuda tugevamatele kujudel. Ainult saledad daamid võivad kasutada seda. Kuna vestid, pluusid ja kleidid on mainitud viisil põiktriipudest läbitud, siis mõjutavad nad seeläbi teatud määral ka kehavorme, kusjuures talje mõjub lühemana. Peale selle esinevad uuesti mitmekesisuses vahelduses kaks väga armastatud vormi: boleerod ja soospluusid. Kuigi väikesed jakikesed on püsinud juba kaua moes, esitatakse neid nüüd nii paljudes uutest ilusates variatsioonides, et enamik daame valib kindlasti jälle mõne boleerokleidi. Eriti uudsenäi mõjub ta printsessvormis, s. t. ilma vööta, päris siledana ja keha ümber liibuvana. Pealeõunakleidid omavad rikkalikult tikitud boleero-

sid. Tüll- või pitsboleerod on metalltikandiga või värviliste aplikatsioonidega. Soospluusi kantakse mitmekesisemalt, kuigi on ülekaalus puusapikkune vorm. Tänaval näeb ka pikka rikkaliku tikandiga kasakit, mis on kaunistatud vähemalt erinevas värvis äärisega. Kleidi kaheosalisus pole ükski praktiline, vaid ta võimaldab ka värvitööneid elavamalt kooskõla. Nii on soospluus enamasti heledamat värvi, seelik tumedam, tuhmim ja täiendav mantel sageli muustriline.

Need huvitavad värvisegud saavad meid suveni, kusjuures tikand mõjub eriti lihtsatel kleitidel elustavalt. Seepärast on soovitatav mõelda juba nüüd tikitud kleidile ja alata tööga, mida võib teostada ka lihtsamal tehnikal. Uue kevadkleidi valimisel peab tütendamaid daame hoiatama värvitööneid ja moe valikul. Viimane olgu võimalikult sirge, talje mitte väga kõrgelt võetatud, mitte väga kehavorme taotlev ning terava väljalõikega, mida võib moele vastavalt täiendada mõne lisandiga.

Mantlitel on kahesugune kuju: pikad reisumantlid või väga laiad kolmveerand-pikad mantlid. Jaki pikkus on puusadeni, kusjuures jakid esialgu on veel ligi-istuvad, kuid veidi eemalehoidva soosiga. Seelikud on endiselt lühikesed, kuid laiaks muutunud. Esiplaanil on kellukesekujuline lõige ja voldid.

LIHTSUSES

PEITUB

Elegant

1. Sportlik kevadkomplee, mis koosneb ruudulisest džemperkleidist ja tumedavärvilisest kolmveerand-pikast jakist, milline vooderdatud kleidi materjaliga. Nii kleit kui ka jakivooder on töötatud pöikiriist.
2. Lihtsa tegumoeaga poolpikkade varrukatega kleit tumedavärvilisest villasest või siidist.
3. Elegantne pealelõunakleit kimonovormis. Materjaliks peenestriibuline siid.
4. Sportlik päevakleit tumesinisest villasest materjalist. Sall ja taskurätt rõõmsavärvilisest ruudulisest tahtist.
5. Huvitavalt töötatud ruuduline, kõrgele ulatuva kaelusega päevakleit villasest materjalist.
6. Meeldiv kleit segakirjalisest villasest materjalist. Ees valge ristisihis volditud vest liblikseotlaega. Lai vöö lakknahast.
7. Eest-nööbitav päevakleit helehallist villasest. Kaelarättik ja nööbid tumesinised. Huvitavaite kaunististena mõjuvad suured taskud, mis kaunistatud tumesinise nööri või paeltikandiga.
8. Pealelõunakleit mustast siidist. Esiosa kroogitud ristisihis. Kaunistis valmistatud kuld-nöör- või sutašist.

56

57

58

59

60

61

62

42. Tumesinine pikk kasakpluus valgete lisanditega, sobib hästi ruudulise seelikuga.
 43. Nägus pealeõunakleit mustast rohelisepunktilisest siidist. Kaunistised rohelisest siidist.
 44. Pealeõunakleit punakaspruunist villasest materjalist. Huvitav helerohele kaelus on kahe rulliga.
 45. Elegantne pealeõunakleit tumepunasest siidist või villasest. Kaelusel kaunistuseks kitsas riba karusnahka.
 46. Päevakleit segakirjalisest villasest materjalist. Kaunistuseks võõga ühenduses olev tume sametvest.

47. Lihtsa tegumoeaga meeldiv kleit punasest villasest materjalist. Tähelepanu vääriavad paelast tikitud ringikestest koosnevad rinnataskud.
 48. Huvitav õhtukleit tumesinisest paksemast siidist.
 49. Nägus sportlik kleit ruudulisest materjalist.
 50. Peenetriibulisest materjalist saledajooneline kleit, mis sobib hästi tüsedamale kujule.
 51. Moodne päevakleit helehallist villasest riidest. Tume-punased nõõbid.

63

64

65

66

67

68

69

70

71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81

52. Elegantne pealelõunakleit tumesinisest siidist. Aplikatsioonid hõbelameest või hõbehallist sametist. Lõige I lõikelehel.
53. Lihtsa ristpistetikandiga nägus suvikleit.
54. Meeldiv suvikleit. Ees ja varrukail lamepistetikand punase ja sinisega.
55. Moodne džamperkleit valgest siidist või puuvillasest materjalist. Muster muustrilehel.
56. Pealelõunakleit violetikassisest. Kaunistised heledama värvilisest siidist.
57. Nägus päevakleit hallsinisest triibulisest materjalist. Krae valge, vöö punane.
58. Kleit tumesinisest villasest. Helerohelisest sametist krae ja vöö on ääristatud lõhiroosa paelaga.
59. Nägus džamperkleit triibulisest materjalist. Kraenurgad valgest pikeest.
60. Helesinine pealelõunakleit. Esipartii kaunistatud valgete või värviliste paeltega.
61. Sportlik päevakleit maiskollasest villasest materjalist. Lisandid tumerohelised.
62. Pealelõunakleit tumepunasest materjalist. Garnituuriks lõhiroosa ja helesinine žoržett või šifoon.
63. Nägus pikkade varrukatega pluus. Lõige II lõikelehel.
64. Moodne pluus tumedast materjalist.
65. Huvitavalõikeline pluus muustrilisest riidest.
- 66—67. Kaks nägusat sportlikku pluusi.
68. Moodsalõikeline pluus. Kaelarätik vastandlikus värvis. Lõige III lõikelehel.
69. Moodne triibuline pluus.
70. Nägus pluus ühevärvilisest materjalist. Ees neli nõopi.
- 71—72. Kaks nägusat kleiti tütarlastele.
73. Meeldiv kleit 14-a. tütarlapsele. Lõige VII lõikelehel.
74. Põll poisile või tüdrukule. Lõige VIII lõikelehel.
75. Põllpüksid poisile. Lõige XI lõikelehel.
76. Peeneruudulisest riidest kleit tütarlapsele. Lõige X lõikelehel.
77. Madruseüllikond poisile.
78. Ülikond poisikesele.
79. Tütarlapsele kleit ruudulisest riidest.
80. Tütarlapsele volditud kleit villasest riidest.
81. Peenetriibulisest materjalist kleit suuremale tütarlapsele.
- 82—85. Valik nägusaid kleidimoodi kaheksaüheksast materjalist kleitide jaoks.

82 83 84 85

Moodsaid kleite, pesu ja sukki

soovitab

Joh. Roosipuu kaubamaja

Tartus, Suurturg 14, telef. 85

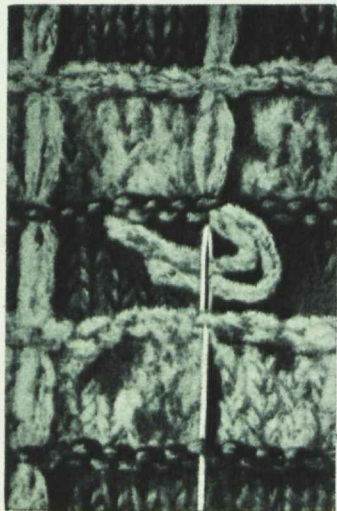
Hardanger-tikandiga lina

Lina suurus on 44×48 sm, kui materjaliks võtta linane riie, mille 11 lõimelõnga annavad 1 sm. Esiteks valmistada äärde 3 sm laiune pilu ja tikkida seejärel 6 sm eemal hardanger-muster. Muster tikkida pärlnõidiga nr. 5 ja märknõidiga nr. 20. Muster muustrilehel.

Ruutmuustriline kootud džemperpluus

Pluusi materjaliks kulub 150 g jämedamat tumesinist ja 200 g mingisugust segavärvilist villast lõnga. Pluus kootakse edasi-tagasi käivates ridades lõigete järgi. Põhimuster on järgmine: 6 rida tumesinist parempidi, 2 r. pahempidi, siis 6 r. segavärvilist parempidi ja 2 r. pahempidi. Nii vahelduvad värvid. Esitükid ja varrukad kootakse viltusihis ja selg ristisihis jooksvate ridadena. Vasaku esitüki jaoks luuakse üles 3 silma ja alatakse nurgast põhimustri kudumist segavärvilise triibuga. Iga rea lõpus kasvatatakse 1 silm juurde, kuni töö on 7. tumesinise rea järel (84. r.) 86 silma lai. Siit alates kasvatatakse juurde iga edasirea lõpul, iga tagasirea lõpul aga võetakse 2 s. kokku. 11. segakirjalise triibu (126. rea) järel lõpetatakse kokkuvõtmine ning kootakse esimest äärt parempidistes silmades edasi, millisel moodustub kaelaväljalõige. Käeaugu moodustamiseks kootakse 159. real 17 esimest silma maha. Edasi kootakse iga 2. r. 2 silma kokku. Peale 15. segakirjalist triibu (174. rida) on tarvis kududa õlakõrgendus, milleks kootakse iga edasirea lõpul 2 silma kokku, kuni kõik silmad on kokku võetud. Parempoolne esitükk kootakse niisamuti, ainult siin tuleb kudumisel jätta 4 nõõpauku ette äärde. Need jäetakse 5., 7., 8. ja 11. segavärvilise triibu 3. real 7.—11. silmani maha kududes ja järgmisel real selsamal kohal uusi silmi üles luues.

Seljätükk alata 93 silmaga ja kududa tumesinine triip esimeseks. Käe auk moodustatakse 109. ja 110. rea alguses, kusjuures iga esiteks 6 silma maha kootakse ja siis 4 korda iga teisel real mõlemalt poolt 2 s. kokku kootakse. Õlakallaku moodustamiseks kootakse maha 175.—182. r. iga 1. real 5 esimest silma ja lõppeks kõik ülejäänud. Vasak varrukas alatakse 3 silmaga nurgast ja kootakse esimeseks triibuks segavärviline. 2. reast alates kasvatatakse iga rea lõpu 1 silm juurde. 37. rea järel jätkatakse kasvatamist iga tagasikootud rea lõpus, edasiridadel aga kasvatatakse 7 korda, iga 6. real 1 silm juurde. 88. rea järel (8 tumesinise triibu keskoht) kootakse edasi kuni 114. reani.

Järg lk. 54.

Tikitud linik ja sohvapadi

Ella Haugas.

Liniku suurus on umbes 25×60 sm. Tikkida ristpistes mulineeniitidega. Muster on rahvuspärane. Vahel pilu või kitsas pits. Muster muustrilehel.

Rahvusliku muustriga nägus sohvapadi valmistada pleegitud või pleekimata linasele riidele, tikkides rõõmsavärviliste mulineeniitidega mitmesugustes pistetes. Muster muustrilehel.

Ristpistes tikitud toakingad mehele

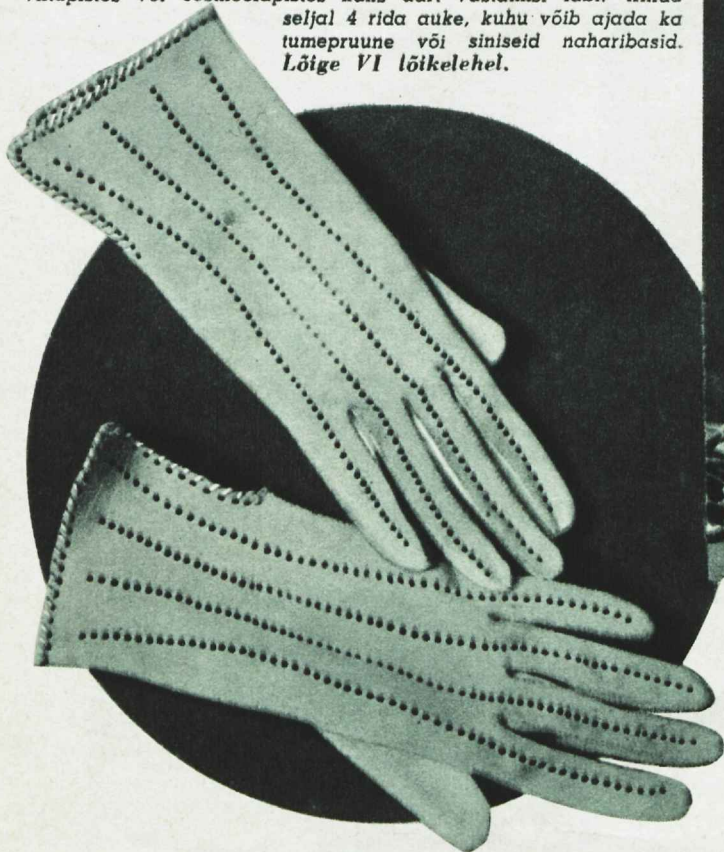
L. Rein.

Toakingad on tikitud villaste käsitöölõngadega peenele džuu-dile punase, roheline ja beežiga. Tikkimiseks võib hästi kasutada ka Ankur puuvillast tikkimisilõnga. Muster muustrilehel.

Seemisnahast daamikindad

Kinda suurus 6½. Kindad valmistada valgest seemisnahast. Esiteks valmistada paksemast paberist või kartongist lõige ja joonistada selle järgi siis lõige nahale vasakule poolele. Lõikamisel tähele panna, et 3 sõrmevahe kiilukallak oleks paremale ja 3 vasakule. Kindad õmmelda peene naharibaga üle ääre viltupistes või eestnõelapistes kaks äärt vastamisi läbi. Kinda seljal 4 rida auke, kuhu võib ajada ka tumepruune või siniseid naharibasid. Lõige VI lõikelehel.

Tepitud padi
(Paremal ülal)

See nägus 60×50 sm suurune padi on valmistatud kuldpruunist ripssiidist. Padja pealmisele osale lõigata niisama suur vooder peenest linasest või puuvillasest riidest, kuhu peale joonistada muster. Pealmine tükk ning vooder kinnitada teineteise külge ja teppida masinaga sedasama värvi teppsiidiga mustri järgi läbi. Pärast toppida nõela abil jämeda loiu villase lõngaga, et kujud oleksid plastilised ja nägusad. Muster lõikelehel.

Kootud diivanipadi
(Kõrval)

10 niit, 8 koelauda.

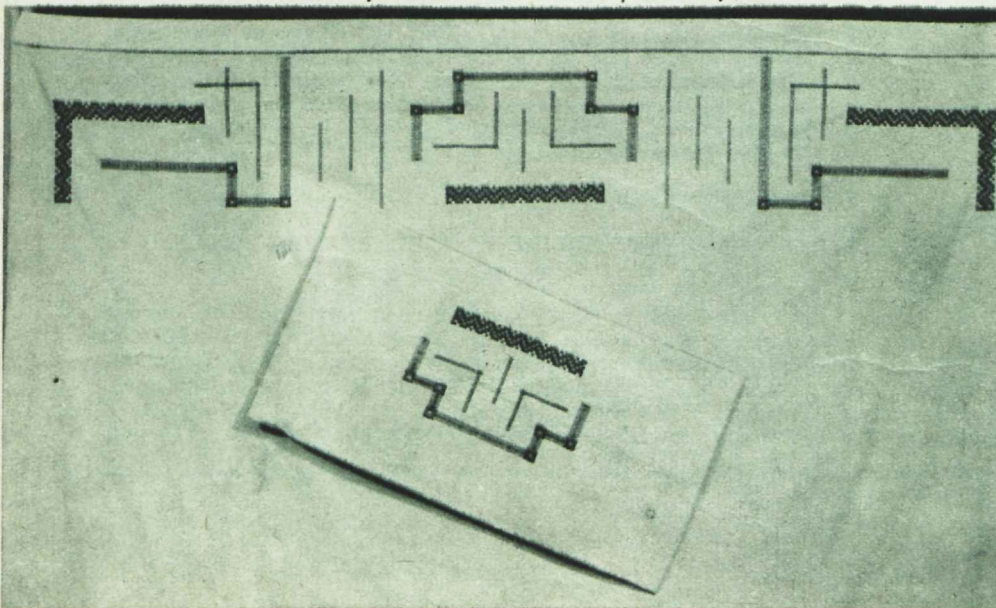
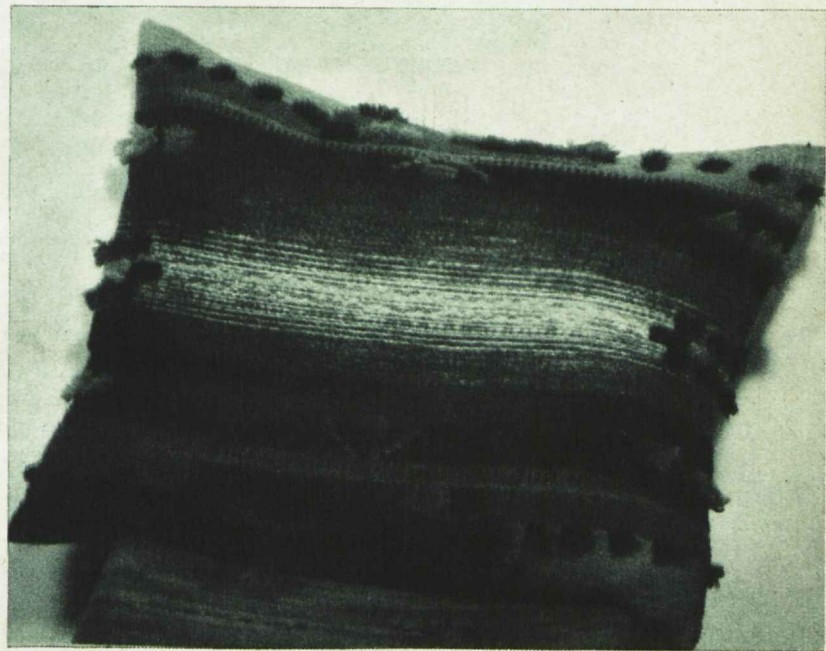
Padjale on kasutatud lainelist kudet, mispärast on hea just värvide aeglane üleminek. Suga nr. 60/2 ja 1. Lõimeks pruun ja beež läiklõim nr. 2/24.

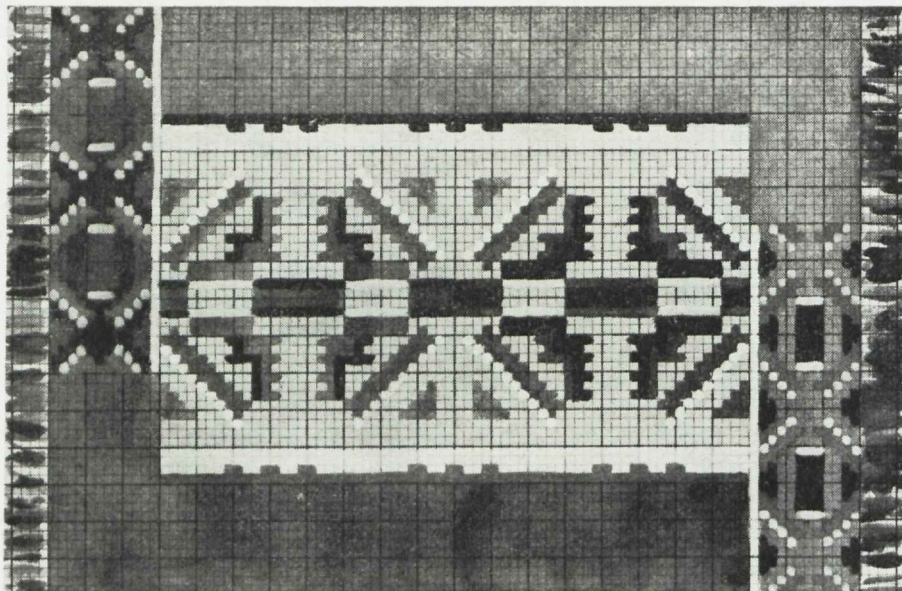
Käärda: 200 lõnga pruuni, 200 l. pruuni ning beeži vaheldumisi ja 185 l. beeži. Kokku 585 lõnga, mis soas pii vahel vaheldumisi 2 ja 1.

Niitust korrata kanga lauses, vaatamata sellele, kuidas ta lõpeb. Siduses ristid siduda alumistesse ja täpid ülemistesse vaheldajatesse. Padja suurus on 65×50 sm. Värvid: tumepruun, punakaspruun, telliskivipunane, sinepkollane, oranž ning hallikasbeež villane lõng ja oranž, kollane ning kuldpruun siid. Üksikud jooksud ka jõulupu kuldcarda. Kui on kootud 10 sm, tallata viendal ja kuendal tallalaua tumepruuni ja sinepkollase siidiga 1 sm. Siis 5 sm tumepruuni ilma siidita, samal ajal põimida sinna nastuliselt motiiv sinepkollase siidiga ja sisse telliskivipunane ning oranž nastuliselt. Seejärel jätkata kudumist endiselt, kuid pruuni ja siidi segu aeglase üleminekuks beežiks (segatud siidiga). Keskest algab aeglaselt tagasiminekuks. Inglise lõng on poolitud: 2 villast ja 1 siid ühele poolile. Tarvitades koeks kodumaa käsitöölõnga, võtta 1 villane ja 1 siid. Muster ja rakendus muustrilehel.

Elli Tõnisson.

Tikitud teatrisalli ja kaunistatud voodipesu kirjeldused lk. 54.

VÄIKE VAIP

Vaiba suurus on 88×64 ruutu. Vaipa võib õmmelda rist-, keelim- või mõnes muus pistes või põimida. Värvide A. Trässi „Ekstra“ värvikaardi järgi on järgmised: tumepunane nr. 51, roosa nr. 62, kollakasvalge nr. 61, tumesinine nr. 6, oranž nr. 23, beež nr. 34 ja helesinine nr. 8. Muster muustrilehel.

TIKITUD TEATRISALL

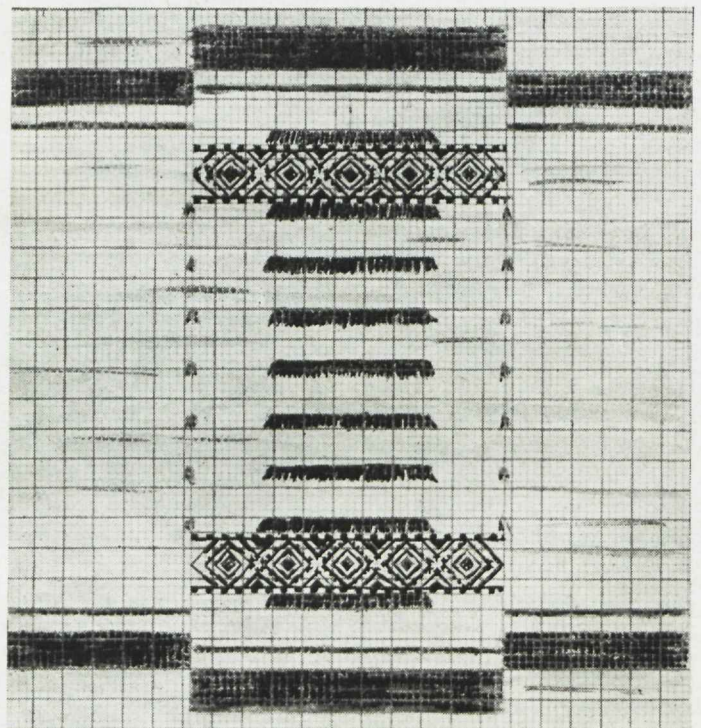
A. Ervart.

Sall on valmistatud beežist krepdešiinist. Suurus võtta vastavalt soovile või nagu annab välja kasutatava riide laius. Tikand on tehtud Mezzana siididega pruunides toonides tumedamast toonist heledamani järgmistes numbrites: 339, 341, 343, 344, 345 ja 347. Narmad on valmistatud narmassiidist nr. 1033. Muster muustrilehel.

PILU- JA TOLEEDOTIKANDIGA VOODIPESU

L. Rein.

Kaunistis voodipesule koosneb harilikust kitsast pilust, laiema 1,5 sm laiusest pilust ja toleedotikandist. Lina laius 165 sm. Kaunistis padjapüürile vastab kaunistisele lina keskosas. Skeem ja toleedomuster muustrilehel.

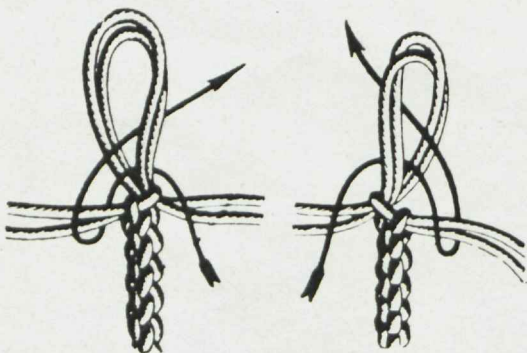

TEADAANDEID LUGEJAILE

Kõikidele küsimustele, millele soovitakse kirjalikku vastust, palutakse juurde lisada 10-s. postmark.

Küsimused, millele soovitakse vastust järgmise kuu numbris, saata toimetusse alati enne eelmise kuu 25. kuupäeva.

NÄPUPAELA VALMISTAMINE

Et praegu väga paljusid kaunistisi kleitidele valmistatakse just näpupaelast, siis toome siin näite tähendatud paela valmistamisest. Paela võib valmistada igasugusest lõngast kas ühe- või kahekordselt, nii kuidas on lõnga jämedus.

KOOTUD VILLANE PÄEVATEKK

E. Nagel.

Teki suurus 184×196 sm. Suga 40/2 või 80/1. Sidus krepp.

Üles vedada võrguniit, lõim või peenike villane lõng. Käärida 280 sm pikkuses 1504 lõnga.

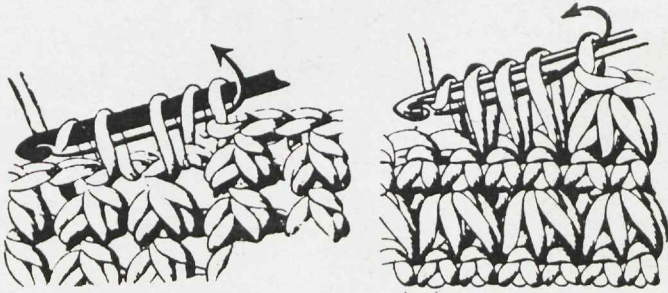
Sisse kududa kas peent villast või villase ja lõime segu. Niisamuti võib koe juurde tarvitada mitmesugustes värvitoonides kudumissiidi koos villasega. Teki põhjaks on kollakasbeež põhitoon, kusjuures on sisse kootud ka rohekaid ja pruune toone. Tekki ilustavad narmad ja korjatud vöökirid. Muster ja rakendus muustrilehel.

RUUTMUSTRILINE KOOTUD DŽAMPERPLUUS

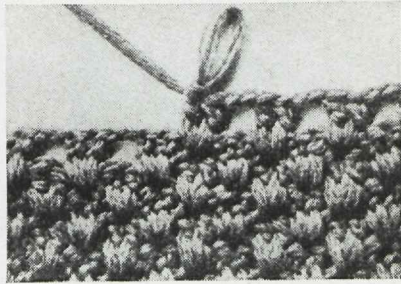
(Järg käsitööleheküljelt)

115. real ja igal järgneval real võetakse sellest samast äärest 1 silm kokku ja teisel äärel kootakse 139.—144. r. 2 korda 2 s. kokku. Ülejäänud silmad maha kududa. Teine varukas kududa vastandina. Kui kõik tükid valmis kootud, ajada nõelaga läbi 2 segavärvilist lõnga, nagu näha proovil, et moodustada ruudulist pinda. Seejärel pluus kokku õmmelda. Lõige V lõikelehel.

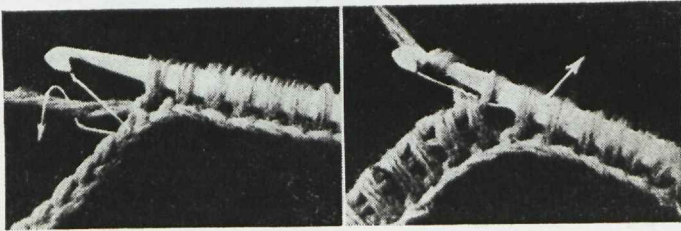
Mitmesuguseid heegelproove lasteesemete ja kaelasallide heegeldamiseks

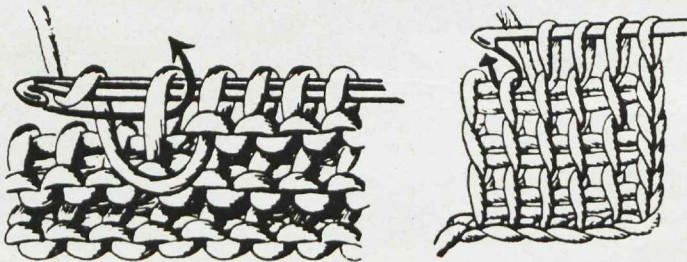
Kolm lihtsat heegelproovi, mida on kerge heegeldada juuresolevate proovide järgi.

Tunise heegeltehnika

Vasakul: Ülesloodud äärelt silmi heegeldades jäetakse kõik silmad heegelnõelale.
Paremal: Silmade mahaheegeldamine.

Vasakul: Tagantpoolt silmade nõelale heegeldamine, mis on tarvilik edasi-tagasi heegeldatava töö juures.
Paremal: Eestpoolt silmade nõelale heegeldamine.

Kuidas saavutada lumivalget pesu?

Palavasti igatsetud lumivalge pesu on suuremalt osalt sõltuv pesuveest. Tavaliselt on vesi tugevasti läbi imunud lubjaollustest, kusjuures lubi üksi ei neela palju seepi, vaid teeb pesu ka halliks ja inetuks. Vihmavett, mis on vaba neist ollustest, pole alati külluses; sealjuures ta on harva selge ja puhas, nii et ka vihmavees pestud pesu võib muutuda kergesti halliks. Eriti maal on raske lahendada veeprobleemi, palju raskem igatahes kui linnas. Sageli saame kaevust ebapuhast vett, mis ei sisalda mitte üksi lupja, vaid mõnikord ka metalli, olles seetõttu tavaliselt kollakas või roostevärvi. Siiski peab aga pesu olema valge, milleks on leitud ka lahendus.

Suurde roostevabasse vanni kallatakse külma kaevu- või kraanivett. Seejärel keedetakse, olenedes vee kõvadusest, kuue- kuni kümneliitrilises veenõus 375—625 g soodat, mis kallatakse kuumalt külma vette. Lühikese aja vältel näeme, kuidas vesi muutub piimaseks ja tekib sade, mis vajub umbes 24 tunni jooksul põhja, nii et peale jääb täiesti selge vesi. Kui aga vesi ei peaks selguma 24 tunni jooksul, tuleb lisandada veel natukene soodat. Liiga suur hulk soodat mõjub loomulikult kahjustavalt, kuna siis tekib terav lehelis, mis rikub pesu. Veele lisandatav soodahulk tuleb vee kõvaduse järgi järk-järgult ära proovida. Selgunud, äravalatud vee paremus seisab selles, et vesi on sooda läbi muutunud pehmeks ja selgeks. Sealjuures ta ei sisalda liiga palju soodat, kuna sooda ühines keemilisel teel vees sisalduva lubja- ja metalliollustega, mistõttu vesi vabanes jälle soodast. Eelduseks on loomulikult õige annus soodat. Puhastatud vesi tuleb ettevaatlikult pealt ära kallata. On soovitatav valmistada pesuveesi paar päeva enne pesupäeva. Loomulikult peab sellist pesuvett olema külluses, kuna teise vee lisamine rikuks pesuvee mõju. Selle väikese vaeva tasub lumivalge pesu ja selle vastupidavuse suurenemine. Loomulikult läheb sel juhul ka vähem seepi või seebipulbrit.

Pesu edaspidine käsitsemine on enamikule perenaist teada, mida siinkohal võiks ainult lühidalt mainida. Päev enne pesupäeva pannakse pesu likku. Selleks võetakse eespoolmainitud teel saadud pehmet vett ja tarvitatakse seda ainult leigelt. Leovette pannakse mõni hea ligunemisvahend. Väga mustad kohad hõõrutakse kohe seebiga sisse. Järgmisel hommikul pestakse mustad kohad läbi, väänatakse pesu võrdlemisi kuivaks ja pannakse külma seebivette, mis loomulikult on valmistatud puhtast veest. Seejärel keedetakse pesu maksimaalselt 15 minutit, võetakse katlast ja jahutatakse, millele järgneb pesemine. Selle aja jooksul soojendatakse katlas veel kord pehmet vett ja pannakse pestud pesu kohe sisse, et ta oleks hästi loputatud. Siis loputatakse veel kord külma veega — ja suur pesupäev on jällegi sooritatud. Sel viisil pesu käsitsedes võime tähele panna, et üksikud pesuosad kuldavad ühtlaselt.

OMRILUS SINGER MASINAD

SINGER

Õmmelge elektriga

OMRILUS SINGER MASINAD

PESTAV PUUDRITUPS

φ 45 mm, 55 mm, 65 mm ja 75 mm

Müügil värvilistes kullaga trükitud tsellofaanümbrikes

□ 38 mm × 48 mm, 52 mm, × 64 mm

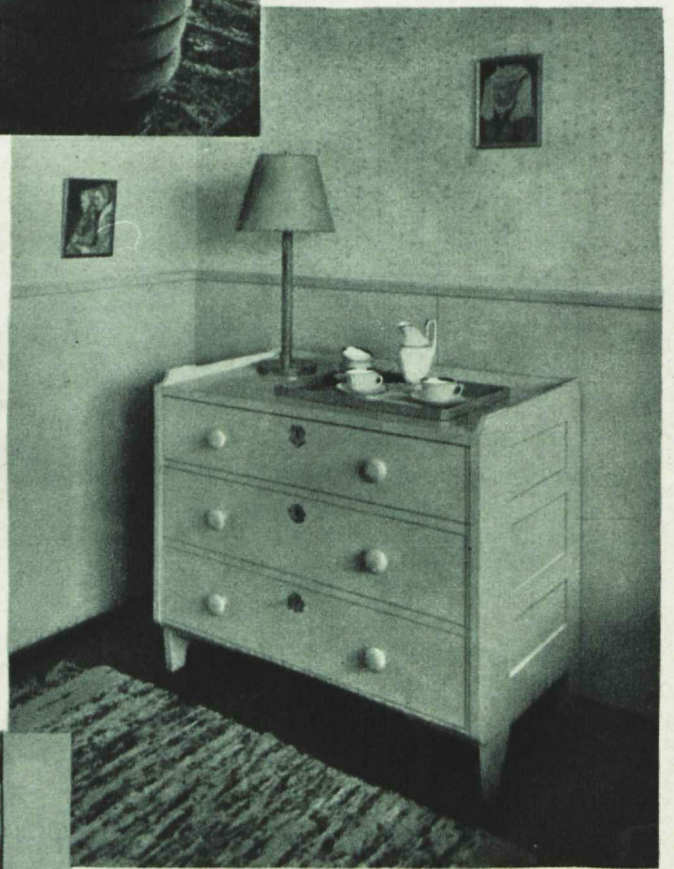
HÜGIEENILINE JA PEHME NAGU VATT

ŠVEITSI PATENT

Nurk elutoast

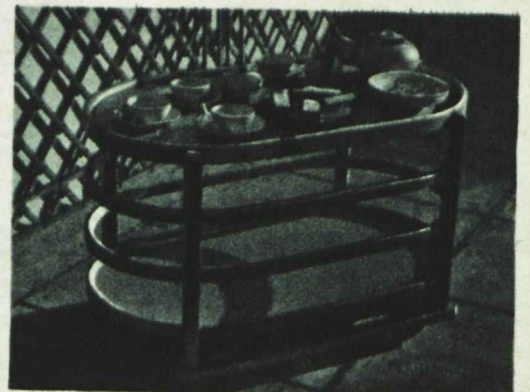
Megale ja
nagus
kodu

Kummut üksiku naise korterisse

Raamatukapp ja kirjutuslaud

Praktiline serveerimislaud aeda või rõdule

IME LUMES

Kord elas väike printsess, kelle nimi oli Meeli, kes oli väga ilus ja õrn. Kuid ta oli ka väga isemeelne ja kangekaelne, kes tahtis kõige teostumist, mis ta ka iganes pähe võttis.

Kord, mõni päev enne oma sünnipäeva, tuli tal äkki soov talvel lilli noppida. Kui aga aednik väitis, et pole võimalik külmanud maapinnalt lilli noppida, siis pahandas printsess temaga jämedasti, karjus ja trampis. Seejärel lukustas enese oma tuppa, kus nuttis vihaseks, et üht ta sünnipäeva-soovidest ei saadud täita.

Järsku märkas ta, et aknalaual istus väike hall mehike. Kui mehike nägi, et Meeli vaatles teda uudishimulikult ja tähelepanelikult, võttis ta halli suhkrupeast mütsi maha. „Tere,“ ütles ta agaralt. „Ära pahandu, et ma siia sisse tungisin. Nägin sind nutmas ja siis pugesis sisse. Luba, et esitlen end: olen udumehike.“

„Ilus,“ ütles Meeli ninakalt. „Mis sa tahad siis?“

„Tahan sind aidata,“ seletas mehike sõbralikult. „Tahan viia sinu sinna, kus ka talvel õitsevad lilled. Kui sulle rõõmu teeb minuga kaasa tulla, siis pane mantel selga ja tule.“

Udumehike läks ees, Meeli järel. Nad läksid läbi pargi, üle põldude, mäest alla. Nad läksid läbi metsade ja võsade, üle kivide ja kändude. Meelil olid jalad juba valusad, mispärast ta hakkas kaeblema ja tülitsema. Kuid mehike ei vaadanud isegi kordagi tema poole, vaid ütles vihaseks, et Meeli olgu vait.

Lõpuks peatus mehike sügavas metsas ühe hüti ees. Oli ka viimane aeg, sest ilm muutus juba hämaraks.

„Nii,“ ütles mehike, „sinna võid sa sisse minna ja ööbida. Ma pean sind kahjuks üksi jätma. Hommikul võid sa oma teed edasi otsida.“

„Kuidas?“ hüüdis Meeli vihaseks, „sa lubasid ju viia mu lilledele juurde.“

„Neid pead sa juba ise otsima,“ ütles mehike. „Järelikult — ela hästi.“ Seejärel tekkis lai udupilv, mille tuul laiali puhus.

Seal seisis nüüd hellitatud printsess üksi sügavas metsas ning tal ei jäänud muud üle, kui astuda onni. Onnis istus ühel katkisel leentoolil üks vana naine, kes rõõmsalt pea tõstis, kui Meeli sisse astus. „Ah, tuleb sealt keegi?“ hüüdis ta. „See on õige. Ma olen nii väsinud ning kitsed vajavad veel toitu. Mine õige läbi tagumise ukse talli ja anna neile sületäis heinu.“

Meeli oli keeletu ja lähedal vanale naisele avaldama põhjalikult oma arvamist. Kuid siis tuli talle meelde, et ta oli

selle vana naise juurde saadetud. Ja kuna ta meeleldi ei tahtnud ööd metsas veeta, läks ta talli ja söötis kitsesid. Taksuks sai ta paar keedetud kartulit õhtusöögiks, misjärel ta tohtis õlgekotile puhkama heita. Teisel hommikul arvas ta, et peab tänulikkusest veel kord kitsesid söötma ja aitama vana naist. Siis tahtis ta koduteed otsida. Et udumehike oli teda petnud, seda uskus ta nüüd kindlasti.

Oli väga külm ja jääne tuul rebis mantlit. Kui Meeli oli juba pool tundi metsas käinud, hakkas sadama ka lund. Meeli sammus väsinult edasi ning nuttis. Järsku kuulis ta ühe põõsa all midagi sahisevat. Ta astus ehmunult sammu tagasi, siis vaatas ta järele, mis lahti on. Ah — seal lamas üks oravake õhukestel lehtedel, katsudes end ikka jälle püsti ajada. Kuid see ei õnnestunud tal, kuna tal oli üks jalake haige, millest olid kuivanud lehedki veidi verega värvunud.

Meeli polnud harjunud hoolitsema teiste eest, sellepärast läks ta edasi. Paari sammu järel sundis teda aga ebaharilik kaastunne ümber pöörduma.

Ta tõstis loomakese üles, istus lähemale puutüvele ja sidus oma püstaskurätikuga haava kinni. „Soo, nüüd läheme edasi,“ ütles ta ja võttis väriseva loomakese oma mantli alla.

Hilisel pealelõunal muutus mets harvemaks — ja Meeli nägi oma kodulossi. Ta sammus kiiremini ning ei mõelnud enam udumehikesele ega oma rumalatele soovidele; tal oli nüüd ainult üks palav soov: õnnelikult koju jõuda.

Ent nüüd sündis ime: kui ta lossiparki jõudis, nägi ta seal lumel lilli õitsemas. Need olid valged õied, kollase pärjakesega keskel.

Seal seisis järsku ka hall udumehike tema ees ja kihistas vaikselt enese ette.

„Noh? Kas ma valetasin sulle?“

„Ah, sina!“ ütles Meeli, „miks sa lasksid mind nii kaugele joosta, kuna lilled ometi siin pargis kasvavad?“

„Sa eksid,“ vastas udumehike. „Eile sel ajal polnud neid lilli veel siin. Sa pidid esmalt nii mõndagi läbi elama, enne kui nad kasvada võisid. Sest näed sa, väike Meeli, ilusad asjad ei saabu niisama lihtsalt, kui neid vaid soovitakse ja kästakse. Säärast imet peab enne ära teenima. Säärasele, kes on alati isekas ja kunagi ei mõtle teiste, ei tee armas Taevaisa kunagi imet. Aga kui keegi teisele veidi head teeb, ilma sealjuures enesele mõllemata, võib juhtuda, et selle jaoks isegi lilled hakkavad lumel õitsema.“

Siis mõistis Meeli, miks ta pidi nii kaugele minema. Ta surus oravakese tugevamini enese vastu ja sammus läbi paljude õitsvate lilledele kodu poole.

KAAMERAGA LUMES

Talvel pildistamisel peab algul evima teatud kannatust, kuna alles pärast mõningate filmide tegemist jõuame saladuse jälile, kuis ühtaegu kaunilt pildile jäädvustada lund, sügavsinist taevast ja mustjasrohelist metsa, kuis fotografeerida inimesi nii, et nad pildil oleksid tõesti „valged“ ja mitte mustad. Kõigepealt peavad selged olema mõningad põhilised tähtsusega asjaolud. Välja arvatud üksikud tumedamad metsatukad, on kogu maastik kaetud lumega, s. t. ta on värvuselt valge. See pole aga absoluutselt täpne, kuna ka kõige puhtam lumi on harva täitsa valge, omades teatud tingimustel hoopis eri värvust, nii näiteks on ta hommiku- ja õhtutundidel kas kollakas või punakas, kõige sagedamini aga sinakas. Viimasel juhul on lumele langevad varjud tumesinised. See asjaolu nõuab kaht asja: neile värvustele vastavalt kohandatud filmi (kõige parem vahest Panfilmi) ning sinise värvingu kahandamiseks heledat kollast filtri, milline kahekordistab valgustusaega vältust. Eriti peab hoiduma tarvitamast tumedaid filtreid, millised annavad taevast edasi süsimustana, järelikult täitsa ebaloomulikuna.

Valgustusaeg — see on olulisem küsimus, millisele talvepiltide puhul on sageli raske vastata. Keskmise kõrgusega mäestikud ja orgudes võib ilusal, päikesepaistelisel talvepäeval kella 10 ja 14 vahel nõrga filtri ja sulu 9-ga varustatud võtteid valgustada $\frac{1}{50}$ sekundit. Varemalt või hilisemal kellal ajal peab valgustusaega natuke pikendama. Kõrgustel, millised üle 2000 meetri, piisab neil tingimustel poolest sellest valgustusaegast. Kui aga ilm on udune või sajab koguni kergelt lund, siis valgustatakse ilma filtri tarvitamiseta $\frac{1}{50}$ sekundit.

Pole sugugi lihtne pildistada hämmatist, milline moodustab puudel kauneid, hõbedasi filigraane. Sel juhul võiks soovitada õige väikese sulu tarvitamist, milline nõuab lühemat

valgustusaega. Et eriti hästi tabada säravate hämmatunud puude õhulist ja õrna filigraani, pildistatagu puid suunatuina taevafoonile, andes viimasele tugeva filtri tarvitamisega kaunis tumeda värvitooni. Tugeva filtri ja sulu (11) tarvitamine $\frac{1}{10}$ sek. valgustusaegaga peaks andma soovitud tagajärgi. Eriti armastatud on talve moment-ülesvõtted. Ebatavaline valguseküllus, millises harva juhtub alavalgustust, lubab kaameraga sooritada õige julgeid katseid, millised suvel osutuvad võimatuks. Mõnel päikesepaistelisel päeval võib üsna kergesti pildistada suusatajaid ja kelgutajaid, kuigi nad kiiresti edasi liiguvad. Loomulikult, et säärase võtte jaoks vajatakse kaamerat võtteaja kiirusega vähemalt kuni $\frac{1}{300}$ sek., niisamuti ei tohi sel kaameral puududa ka valgustugev objektiiv (f:4,5). Säärase kaameraga võib neid sportlasi pildistada õige lähedalt ega pruugi muret tunda selle üle, kui nad pildistamismomendil ei asetse just täitsa risti teie objektiivi ees, sest $\frac{1}{250}$ — $\frac{1}{500}$ sekundiga jäädvustate teie nad pildile üsna selgesti. Kellel säärane kallihinnaline kaamera puudub, see tehku momentvõtteid suurema vahemaa pealt ning lasku olulisem väljalõige saadud pildist suurendada. Sel moel võib saavutada päris häid tagajärgi. Lõpuks veel kaks olulist näpunäidet: ilusaid fotosid võib talvel teha vastu valgust. Sel juhul aga tuleb vaadata, et varjulised osad saaksid rikkaliku valgustuse. Eriti vajalik on see inimeste pildistamisel, millisel juhul alavalgustus teeb valgetest tõelised neegrid.

Normaalsete valgustusaegade poole võrra pikendamine annab siin rahuldavaid tagajärgi.

Olulise tähtsusega on, et kõigi talviste pildistamiste puhul tarvitatakse erilist päikesesulgu. Ainult nii on võimalik ära hoida küljelt objektiivisse langevaid valguskiiri ja saavutada häid, õnnestunud pilte.

*

Kaunis mälestus
möödunud
aastast

*

rõõmustab Teid ja teisi. Kõike, mida ajakiri pakub Teile kuust-kuusse, võite jäädvustada alatiseks **nägusa ja odava köitega.** Nii jääb „Maret“ alati Teile heaks nõuandjaks. Üksikud numbrid kaovad aga sageli teadmatult kuskile, kust neid kunagi ei leita, kui on tarvis.

„Mareti“ aastakäikude köitetöid võtavad vastu:

Tallinn: „Pressa“ osakond, Rataskaevu 5. **Tartu:** Mareti triiki- ja köitekoda, Ülikooli 25. **Abja:** J. Saul, kauplus. **Antsla:** K. Kivi, kauplus. **Elva:** J. Tammin, raamatukpl. **Haapsalu:** P. Berg, Karja 17. **Jõhvi:** Joh. Bruns, „Vikerkaar“. **Järva-Jaani:** M. Roosileht, kpl. **Järvakandi teh.:** Järvakandi tehaste T.-ühisus. **K.-Nuia:** J. Reile, kpl. **Kiviõli:** Ed. Reinas, kpl. **Kil.-Nõmme:** M. Otsavel, kauplus. **Kunda:** A. Maiberg, kauplus. **Lihula:** L. Kambi kpl. **Mustvee:** O. Rosin, kpl. **Märjamaa:** J. Sepp, kpl. **Narva:** „Pressa“ osakond, Hermanni 11. **Otepää:** K. Saar, rmtkpl. **Paide:** „Iva“ kauplus. **Petseri:** O. Jagomägi, kpl. **Pärnu:** Ed. Raudsepp'a ajak. kontor, Vilmsi 12. **Põltsamaa:** A. Virro, kpl. **Rakvere:** Erik Priimann, rmtkpl. **Tapa:** Jaama raamatukapp, A. Maasik. **Türi:** A. Rumvoldt, raamatukpl. **Tõrva:** H. Ploom, kpl. **Valga:** A. Suur, rmtkpl., Vabaduse tn. **Viljandi:** „Pressa“ osakond, Tartu tn. 3. **Vändra:** E. Pill, kauplus. **Võru:** S. Songi, kauplus.

„Mareti“ aastakäigu köitmine maksab:

lihtköites	Kr. 1.10
ülени kalingurköites	„ 1.50
poolnahkköites	„ 2.50
Kaane- ja selja-kuldtrükk arvestatakse hinnale juurde	„ 0.50

Puuduvaid numbreid saab meilt juurde osta.

Mareti triiki- ja köitekoda
Tartus, Ülikooli 25, tel. 15-20 ja 19-75
Posti jooksev arve nr. 22-01

Miks kardab laps vannitamist

Miks kardavad paljud lapsed vannitamist? Miks tõstab enamik neist protesti juba vannitamise ettevalmistusi nähes?

Algame vastsündinuga. Üldiselt pole igapäevane vannitamine imikule sugugi ebameeldiv. Vastupidi, ema käele toetunud kehakene sirutab end mõnusalt vees. Võib arusaadavalt olla ka juhuseid, millal imik vanni silmates langeb ehmunult kokku ja hakkab karjuma, kui teda tahetakse vanni panna. Millest võiks see tingitud olla? Milleks säärane vastupanu? Võib-olla, et ema on kord kiirustades unustanud veesoojust õieti kraadida. Vesi oli kas liiga külm või liiga kuum. Kas üks või teine, mõlemad on imikule ebameeldivad. Ta märkab, milles asi seisab, ja alustab temperamendikat vastupanu sellise tervislikult kahjuliku tegevuse kordumise tõttu. Seepärast on tingimata tarvilik, et ema alati kontrolliks vannivee soojust. Väikeste laste juures võib veesoojus olla 35—37° C, kuna suuremate laste juures võib vesi olla pisut jahedam.

Tuleme nüüd imikute juurde, kes käituvad pesemisel sageli väga jonnakalt. See vastumeelsus vee ja seebi puutumisel on tingitud mitmesugustest põhjustest. Osa süüst langeb sageli emale, kui ta õrna keha pesemisel ei toimi küllalt ettevaatlikult ja hoolikalt. Eriti sageli saab nägu kannatada ja kõige rohkem muidugi ninakene. Sel puhul hoitakse peakest vaba käega kinni ja võetakse siis mustad ninasõõrmed käsile. See ikkagi pisut vägivaldne abinõu kutsub esile väikese võitluse ema ja lapse vahel, millise lahkheli ajal võib sattuda silma seebivahtu, mis on kibe ja annab uuesti põhjust kisaks silma seebivahtu. Nii tekib lapses hirmuga seotud ülitundlikkus pesemise vastu üldse. Sellele lisandub veel tõsi-asi, et lapsed ei armasta oma vabaduse piiramist. Juba ainult kinnihoidmine pesemise juures on küllaldaseks protesti põhjuseks. Teine põhjus laste veekartlikkuses võib seisneda selles, et tsivilisatsioon ja puhtustunne pole külge sündinud vaid seda peab külge kasvatama. Kasvatusest ja ümbrusest oleneb, kas ja millise piirini inimene end harib. Meie ei tohi aga oma kasvatuse vilja liiga vara oodata. Arusaamine keha-

ravist ja algatus selleks kujuneb relatiivselt alles hilja. Kujutlege vaid kord suuremate poiste põlvi, mis puhtuse suhtes jätavad harilikult palju soovida! Mulla-, sambla- ja rohuajal- jäd, kriimud ning armid asetsevad sageli kõige ilusamas koost- kölas, reetes läbielatud hädaohte ja seiklusi. Või mõelge armsatele mustadele poisikätele, mis südideusega toovad kuue- taskutest päevavalgele igasuguseid haruldusi, nagu nõõri, nuge, kastaneid jne., et kasutada neid kasulikuks otstarbeks. Nad ei näe lihtsalt, et põlved ja käed on mustad, rääkimata sellest, et neile mõte tuleks käsi ja jalgu pesta.

Igatahes ei saa märkimata jätta, et on ka lapsi, kes juba varasest noorusest alates käituvad väga korralikult pesemise juures. Võib-olla oleneb see ema pedagoogilisest oskusest või osavatest kätest, mis püüavad vältida valu ja ebamugavusi. Võib-olla aga ka ebaharilikust õrnusest.

Vannis tavaliselt lapsed tahavad käituda nagu hariliku pesemise juures. Soojas vannis tunnevad nad ennast väga muga- valt ja sulistavad rahulikult, kuni ema ilmub seebi ja käsnaga.

Värske õhu käes supeldes käituvad väikesed mudilased väga mitmekesiselt. Mõned lapsed on lihtsalt vaimustatud säärasest spordist, teised aga jälle kardavad, kaitstes end vä- himagi märja puudutuse eest. Ärge sundige, vaid oodake, kuni poiss või tüdruk ise leiab supluse olevat meele järgi.

Kuidas saab võõrutada lastelt veekartust? Ema ülesan- deks on selle eest hoolt kanda, et laps ei kardaks pesemist. Vesi ei tohi olla liiga külm ega ka liiga palav, vaid peab vastavalt aastaajale olema temperereeritud. Ei tohi liiga ener- giline olla last pestes, vaid jätma talle võimaluse piires va- badust, eelkõige aga valvama, et seebivahtu ei satuks silma. Lubatagu väikestele varakult käekesi, nägu, jalakesi jne. ise pesta. Sooritatud töö edu teeb talle rõõmu ja ergutab oma tööd võimalikult hästi tegema. Mida enam lapselt nõutakse, seda agaramalt ja vastutusrikkamalt sooritab ta oma ülesan- ded. Selle meetodiga peaks kõige paremini õnnestuma ka selle ebameeldiva veekartuse kõrvaldamine.

Praktilisi nõuandeid

Suuskade korrashoiust

Tahaksime kõik suusatades libiseda alla päikesepaistel sädelevast veerust või ajada jälgi läbi vaikse talvise metsa. See pole enam täitumatu unistus me poegadele-tütardele ega ka meile endile, kui me liikmed veel sõna kuulavad. Ei maksa aga mõelda, et sobiva suusavarustise ostuga oleme juba sõiduvalmis. Sporditarbed, suusasaapad ja suusad ise vajavad enne kui ka pärast kasutamist asjatundlikku hoolitsust, kui soovitakse saada õiget naudingut.

Kõige tähtsam osa suusavarustises on saapad. Kes on kordki suusatanud külmetavate jalgadega, see oskab hinnata saabaste sobivust. Seepärast jäetagu ostmisel igasugune edevus ja valitagu nii suured saapad, et võib jalga tõmmata kaks paari villaseid sokke ja siis veel vabalt varbaid liigutada. Enne saabaste tarvituselevõttu tuleb tublisti pealseid rasvata hea naharasvaga ja siis hästi hõõruda, kuni nahk on pehme. Üksainus kõva kohake võib tekitada hiljem põrgupiina. Kuivama ei tohi seda suusataja kallimat vara asetada iial ahju peale ja ahju äärde. Suusasportlased panevad saapad õhtul suusakepi otsa, tallad ülespidi.

Enne kõrvalepanemist puhastatakse saapad igasugusest mustusest, rasvatakse jällegi sisse ja tõmmatakse liistule. Aitab ka ajalehepaberiga täistoppimisest.

Nagu hea ratsanik hoolitseb enne hobuse kui enda eest, nii peab ka suusataja puhastama suusad hoolikalt lumest ning jäätükikestest ja asetama nad siis ulualla, ninad vastu maad, et nad püsiksid ilusasti kaardus. Kui tallad rahkjal lumel on liiga saanud, tuleb neid aegajalt vahatada. Seda on kõige parem teha vana triikraua abil. Lähemalt ei saa siinkohal suuskade vahatamisest juttu teha, kuna see on omaette teadus, mida igaüks ise peab välja uurima.

Enne suvepuhkusele paigutamist tuleb suusad puhastada vana vaha jättest, võttes abiks bensiini. Tuleb sealjuures nähtavale paljas puit, tuleb neid kohti niiskuse kaitseks immutada männitõrvaga. Seda tööd on parim teha suvekuil, millal päike avab puidu poorid ja soodustab tõrva imbumist. Ka õlitamine annab häid tulemusi. Võetakse $\frac{2}{3}$ lina-seemneõli ja $\frac{1}{3}$ petrooleumi. Segu soojendatakse (tuleoht! vees!) ja määratakse sellega niikaua taldu, kuni puit enam õli sisse ei võta. Ka seda on hea teha suvel. Seejärel suletakse nad klambresse.

Suuskade ja saabaste eest hoolitsemine sündigu muidugi mõõdukalt. Alati ei tarvitse ju nendega mässata, tuleb ainult tähele panna, et nad oleksid korras.

LÄBIPAISTMATUD KLAASRUUDUD

Sageli on ustes klaasruudud, et ruumidele rohkem valgust anda. Tavaliselt täidavad nad päris hästi oma otstarvet, ent mõningatel juhtudel on nad segavad, kuna nad on läbipaistvad. Enamikus kasutatakse säärastel juhtudel eesriideid, mis aga takistavad jälle valguse läbipääsu. Sääraseid klaasruute võib väga hästi ise värvida läbipaistmatuks.

Juhtudel, millal klaasruudud tahetakse teha läbipaistmatuks vaid ajutiseks, tarvitatakse ärapestavat värvi, mis laseb

end kergesti eemaldada. Kestev värv saavutatakse valge õli-värviga, mis laseb end raskelt täielikult eemaldada, kuigi õlivärv kleepub alati tugevasti klaasi külge.

Seepärast eelistatakse liimvärvi, mis on kergesti veega eemaldatav. Veest ja kriidijahust segatakse ühtlane puder, lisatakse juurde vähe sulatatud liimi ja värvitakse ruute mitte liiga kõva pintsliga. Kui tahetakse, et värv oleks hästi valge, lisandatakse segule pisut ultramariinsinist värvi. Võib valmistada ka helesinist või punakat varjundit, kui see ümb- rusega paremini sobib.

Paljudel juhtudel võib ruute katta kunstlike jään- dega, mis on väga lihtne. Vees sulatatud mõrusoolale lisan- datakse ühendusaineks lahtunud õlut ja võõbatakse saadud lahus pehme pintsliga ruutudele. Kõige otstarbekam on uks eest ära tõsta, et värvitav ruut oleks horisontaalses asen- dis. Värv kuivamisel moodustuvad klaasile suurepäraseid kestvad jäällilled, mis teevad klaasi küll läbipaistmatuks, kuid ei takista valguse läbipääsu. Ka need jäällilled on veega kergesti ärapestavad.

LIHTSAIM RAVIM TULEHAAVADE KORRAL — JAHU

Sageli juhtub, et perenaine, kuigi on ettevaatlik, saab sõrmedele või käele valutavaid põletushaavu. Säärastel juh- tudel katta põletatud kohad paksu jahukorraga ja lasta seda pikemat aega seista. Jahu mõjub valuvaigistavalt, takistades ühtlasi villide tekkimist.

PUHASTADES PORTSELANPLAADIKESI,

millistest koosnevaid seinu meie leiame köögis, vannitoas jne., võime edukalt kasutada tarvitatud pakkimis- paberit. Mainitud paber tuleb enne külmas vees leotada ja siis hästi kuivaks pigistada, nii et kokkupigistatud paber oleks ainult niiske. Sellega plaadikesi üle hõõrudes kaob igasugune mustus, ka rasvane, ja sein on jälle peegelpuhas. Puhastamine edeneb kiiresti, seep või sooda pole nõutavad.

Kas naisugune on suur armastus?

(Algus lk. 37.)

Laps on juba oma „loomult“ omakasupüüdlik. Lapselik armastus, poolehoid teistele lastele ja täiskasvanutele on väga muutlik. Lapse armastus ja sõprus on lühikesed, sest mõle- mad muutuvad kohe, kui teine enam rõõmu ei valmista.

Laps on egoistlik. Kas muutub ta põhiolemus sugulise küpsusega? Ei, on suur eksiarvamus uskuda, et seksuaalne armastus on puhtaltruistlik. See pole nii! Suguliselt armas- tav indiviid otsib oma armastatuga ühenduses kõigepealt enese hüveolu ja õnne.

Nii on ka mees egoist. Ta „armastab“ naist ja lapsi ai- nult seepärast, et nad on nii, nagu ta tahab neid omada, kuni nad soodustavad tema hüveolu, kuni nad ei tee haiget tema minale.

Armastusromaanide sari

on 1938. a. luksuslikum ja odavam väljaanne. Kogu sari ilmub iluköites (seljal ja kaanel kuldtrükk).

6 romaani — ca 2000 lehekülge

KNUT HAMSUN: Viktoria ● PIERRE LOTI: Madam Krüsanteem. ● GEORGE SAND: Valentine. ● JOHN GALS- WORTHY: Pühak. ● LUCILE DECAUX: Marie Valevska. ● HERBERT ROCH: Niikaua kui süda tuksub.

HINNAD ETTETELLIMISEL:

SULARAHAS:

JÄRELMAKSUGA:

25. maini	Kr. 19.—	23 krooni — 4 osas:	
25. augustini	„ 23.—	25. mail	Kr. 8.—
25. oktoobrini	„ 27.—	25. augustil	„ 5.—
Pärast 15. nov.	„ 30.—	25. septembril	„ 5.—
		25. oktoobril	„ 5.—

Tellimishinna võib sisse maksa kirjastuse „Mareti“ posti jooksvale arvele 22-01

KÕIK RAAMATUD ILMUVA 15. NOV.

KIRJASTUS „MARET“

Tartus, Ülikooli 25. Telefonid: 15-20 ja 19-75. Posti jooksev arve nr. 22-01.

Maksalõigud

MITMESUGUSEID MAITSAVID GULAŠ-TOITE

VEISELIHA-GULAŠ

Kõigepealt lõikuda suuremateks kuupideks $\frac{1}{2}$ –1 kg head veiseliha. Siis lõikuda 150 g pekki väikesteks kuupideks ja pruunistada pajas ühes 2 hakitud sibulaga, millele lisandada 2 spl. tomatipüreed ja lihatükid. Seejärel valada üle veidi keeva vett ja hautada pikkamisi pehmeks. Maitsestada soola, pipra, paprika, ingveri ja sidrunimahlagaga. Kastmele lisandada veidi jahu ja koort. Süüa pruunide kartulitega.

GULAŠ HAPUKAPSAGA

$\frac{1}{2}$ –1 kg sealiha lõikuda kuupideks ja pruunistada ühes 2 hakitud sibulaga 1 spl. võis või rasvas. Siis lisada juurde 1–2 spl. tomatipüreed, umbes $\frac{1}{2}$ l keeva vett, $\frac{1}{2}$ l hapukapsaid ja hautada tasasel tulel pehmeks. Lõppeks lisada kastmeks juurde 1 kl. hapukoort, $\frac{1}{2}$ spl. jahu ja maitsestada soola, paprika ning vähese riivitud muskaatpähkliga. Süüa soola-kartulite või kartulipudrugaga.

VASIKALIHA-GULAŠ RIISIGA

Pruunistada 1–2 spl. rasvas või võis 1 riivitud sibul ja vasikarind või neerutükk. Siis lisada juurde veidi vett, 1 kl. kuupidekslõigatud sellerit või porgandit ja hautada liha pehmeks. Maitsestada soola, valge pipra, hakitud kappari, riivitud muskaatpähkli ja sidrunimahlagaga. Lõppeks lisada juurde veidi hapukoort. Süüa hautatud riisiga.

GULAŠ MAKARONIDEGA

1 kg paksemateks viiludeks lõigatud veise- või sealiha pruunistada kiiresti võis ja lõikuda siis kuupideks. Sellele lisandada 2 tükeldatud tomatit või 1 spl. tomatipüreed, 1 spl. võis pruunistatud jahu ja veidi vett või valget veini. Maitsestada soola, vähese suhkru, muskaadi ja sidrunimahlagaga. Lõppeks lisandada 2–3 spl. hapukoort ja lasta veidi kuumas kohas tõmbuda. Anda lauale soolvees keedetud ja pruuni võiga ülevaletud makaronidega.

LAMBALIHA-GULAŠ RIISI JA HERNESTEGA

Ajada tuliseks 1 kl. söögiõli või 2 spl. võid ja pruunistada seejärel kiiresti $\frac{1}{2}$ –1 kg tükkidekslõigatud lambaliha. Siis katta see tomativiiludega või püreega, lisada juurde 1 kl. kuuma vett, maitseks soola, safranit, muskaati ning hautada umbes 15 min. Järgnevalt pesta ning hautada 150 g riisi. Eelmisel õhtul panna likku 2 kl. rohelisi herneid. Leoveele lisandada 1 tl. soodat ja 1 spl. suhkrut. Siis lisandada need leotatud herned pooleldi handunud riisile. Toit maitsestada soolaga ning seada vaagnale, keskele asetada lihatükid ja ringi riis hernestega.

POOLA VIISI KEELEGULAŠ

1 kg sea- või veisekeelt keeta ühes supijuurtega soolvees, puhastada nahast ning lõikuda kuupideks. Siis valmistada kaste 100 g võist, 1 spl. jahust, vähesest veest. Lisada juurde veidi rosinaid, hakitud mandleid, 1 viiludekslõigatud marineeritud kurk, soola, muskaati ja 1–2 spl. hapukoort. See kõik valada üle keeletükkide ning lasta 5–10 min. kuumas kohas seista. Anda lauale kas makaronide, nuudlite või keedetud kartulitega.

PRUUN VÄRSKEKAPSA-SUPP

Ained: 1 pea kapsast, 2 spl. võid, 1 spl. siirupit või veidi pruunistatud suhkrut, 1–2 l lihaleent, mõni tera valget pipart ja soola.

Kõigepealt riivida kapsapea peeneks. Siis pruunistada või, lisada juurde siirup või pruunistatud suhkur ja kapsas. Keeta segades kuni kapsad on muutunud helepruuniks, siis lisandada maitseained ja lihaleem. Supi paksendamiseks võib supile lisandada ka väikesi hakkliha-palle või hakitud, kõvakskeedetud mune.

PAKS OASUPP

Leotada 10–12 tundi $\frac{1}{2}$ kg valgeid ube, lõikuda peeneks 2 sibulat, mis pruunistada võis või rasvas, ning lisada juurde umbes $\frac{1}{2}$ kg tükkidekslõigatud pehmet veiseliha. Maitseks lisandada soola, veidi köömeid ja lasta siis liha moorida poolvalmiks, misjärel lisandada vajalik hulk vett ning kupatunud oad. Keeta pehmeks. Kui oad peaaegu pehmed, lisandada mõned peeneks lõigatud toored kartulid. Laualeandmisel võib supivaagnasse panna 1–2 spl. hapukoort.

MAKSAPASTEET

Ained: 1 kg maksa, 200–300 g pekki, 100 g võid, 1 kl. lihaleent, soola, pipart, 1–2 spl. sidrunimahla ja veidi muskaatpähklit.

Pestud maks puhastada nahast, lõikuda väikesteks kuupideks ja küpsetada ühes kuupidekslõigatud pekiga, juurde lisades pipart ning soola, pannil segades pruuniks ja küpseks. Jahtunult ajada 2 korda läbi lihamasina, lisada vähehaaval segades juurde rammuleent ning hõõruda hästi läbi. Siis lisandada vahustatud või, sidrunimahl, maitse järgi soola, pipart ja riivitud muskaati.

MAKSAPASTEET TEIST VIISI

Ained: 1 kg vasikamaksa, 100 g võid, 50 g suitsu- või soolapekki, 1–2 sibulat, soola, pipart, 3 muna, $\frac{1}{2}$ sidrunit, 1 kl. rammuleent või vett.

Karamellvormikesed

Puhastatud maks ja pekk hautada pipra, soola ning vähese veega pehmeks. Jahtunult ajada läbi lihamasina ja hõõruda läbi sõela. Panna keedunõusse, lisada juurde vahustatud või ning munad. Vahustada kuumal pliidil ja jahutada nõuga külmas vees hoides. Panna vormi ja lasta tarduda.

VEISELIHA KARTULITE JA ÕUNTEGA

Ülejäänud supiliha lõikuda väikesteks kuupideks, lisandada soola ning pipart ja pruunistada ühes sibulaga 1 spl. võis või rasvas. Siis asetada lihakuubid kihitumisi kartuli- ja õunaviiludega vormi, valada üle veidi lihaleent või vett ja hautada kaane all pehmeks.

PÄHKLIPUDING

3 spl. mett, $\frac{2}{3}$ spl. kartulijahu, 3 spl. päkkliivõid ja veidi soola segada hästi läbi ja lisada siis vähehaaval segades juurde 2 kl. kuumat piima. Asetada kuumaveenõusse ja keeta seal 20 minutit. Siis täita väikestesse vormidesse. Laualeandmisel kaunistada vahukoorega.

KARAMELLVORMIKESED

$\frac{1}{2}$ tassit pruuni suhkrut ja 3 spl. tärklis segada, siis lisada juurde umbes 4 spl. vett ja jälle hästi segada. Seejärel lisada vähehaaval juurde $1\frac{1}{2}$ kl. keeva vett ja kuumutada kuumaveenõus, massi hästi segades, kuni see muutub paksuks. Lisada juurde 2 spl. hakitud päkkleid, veidi soola ja vähese vanilliga vahustatud munavalgevaht. Siis lasta tarduda väikestes vormides. Laualeandmisel kaunistada apelsinilõikudega.

VAHUKREEM PUUVILJAGA

2 lehte kalaliimi leotada 2 spl. külmas vees ja sulatada $\frac{1}{4}$ kl. kuumas vees. Lisada juurde 1 spl. apelsinimahla. Segu lisandada munakreemile, mis on valmistatud 1 munakollasest, 1 spl. suhkrust, vähesest soolast ja 1 kl. keevast piimast. Segu lasta veidi jahtuda ja lisada siis juurde vahustatud munavalge, millele lisandatud vähe vanilli. Seejärel tõsta segu klaasvaagnale. Jahtunult kaunistada hoidis-puuvilja või marjadega.

MAITSEV VORMIKOOK

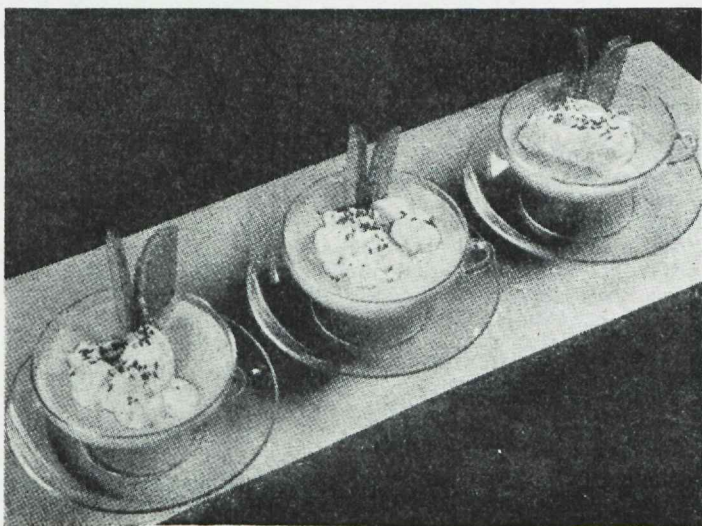
100 g võid, 75 g suhkrut ja 2 muna vahule hõõruda. Siis lisada vähehaaval juurde 250 g jahu, $\frac{1}{2}$ pulbrit küpsetuspulbrit, veidi vanilli ja $\frac{1}{2}$ kl. piima. Lõppeks lisandada 100 g pestud ja jahus veeretatud rosinaid. Järgnevalt valada taigen vormi ning küpsetada kohe umbes 30–40 min. paraja kuumusega ahjus.

BISKVIITTORDIKESED

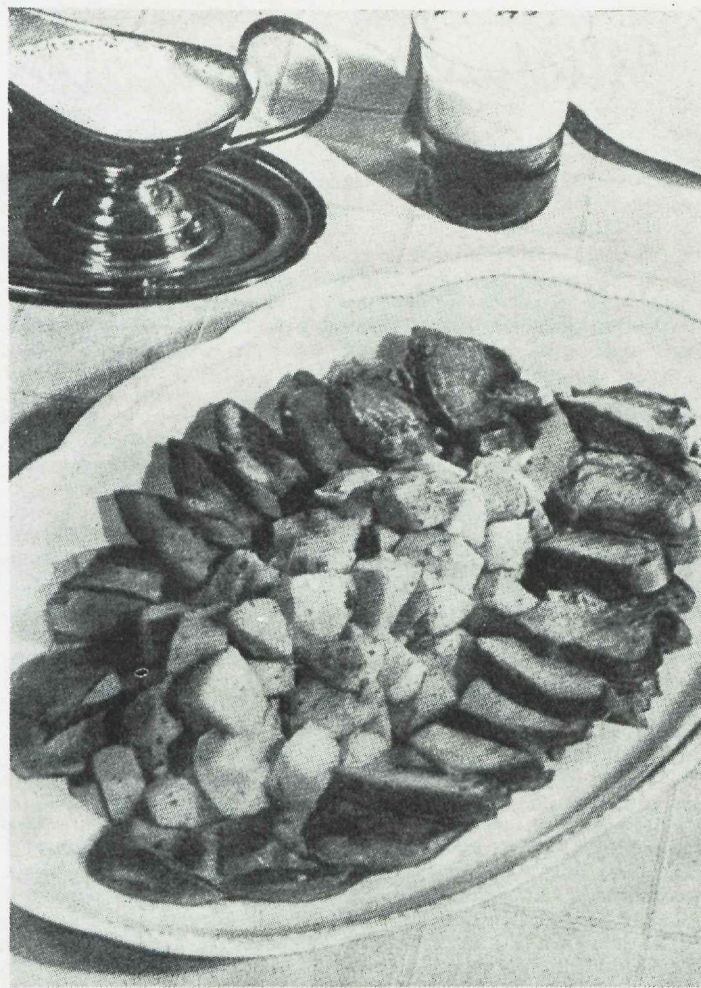
2 munakollast vahustada 2 spl. suhkruga ja segada juurde 100 g kartulijahu ning vahustatud munavalge. Küpsetada väikestes vormikeses, mis hästi määritud võiga, riputatud riivsaia ja hakitud mandlitega. Küpsenult lüüa vormidest välja ja riputada üle tolmisuhkruga.

POHLAKEEDISELÕIGUD

Kuivanud saial riivida kooruke ümbert ära. Siis lõigata sai viiludeks ja kasta 1 klopitud muna, $\frac{1}{2}$ kl. piima ja $\frac{1}{2}$ spl.

Vahukreem puuviljaga

Vasikakeel praetud kartulitega

jahu segusse ning lõppeks riivitud saiapurusse. Praadida pannil võis või rasvas helepruuniks ja määrada peale pohlakeidist.

RULAAD RIISITÄIDISEGA

Veise- või vasikaliha kloppida lihavasara läbi. Seejärel asetada lihale pekikuupe, hakitud sibulat, soola, pipart ja 1–2 spl. leotatud toorest riisi. Siis rullida kokku, siduda ja keeta väheses soolvees või moorida. Moorides saame maitsva toidu nii soojalt kui ka külmalt süües.

MANNA'TARRETIS

1 l piimale lisandada tükike võid, 2 spl. suhkrut, 1 sidruni riivitud koor, tükike vanilli või mõned hakitud mõrudad mandlid. Piim lasta ühes lisanditega keema, misjärel valada segades juurde 125 g mannat, mida keeta 5 min. Puder võtta tulelt ning segada juurde 1–2 klopitud muna. Siis tõsta puder vormi ning lasta kiiresti jahtuda. Anda jälletoiduna puuvilja- või marjakastmega.

VASIKAKEEL PRAETUD KARTULITEGA

Ained: $\frac{1}{2}$ –1 kg vasikakeelt, 50 g võid, 2 viilu kooreta sidrunit, ingverit, soola, hakitud tilli, $\frac{1}{2}$ spl. jahu ja 2 spl. hapukoort.

Keeled keeta soolvees pehmeks, tõmmata nahk maha ja lõikuda viiludeks. Seejärel pruunistada võis jahu, lisada juurde veidi keelekeeduleent, koor ja antud maitseained. Keeleviilud asetada vaagnale ringi, kuna praetud kartulid asetada keskele. Hakitud till riputada kartulitele peale. Kaste anda lauale eraldi nõus.

MAKSALÕIGUD

Ained: $\frac{1}{2}$ kg maksa, 100 g võid, 1 sibul, 3 muna, 3 prantsaia.

Maks ajada ühes sibula ja kahe kõvakskeedetud munaga läbi hakkmasina. Saadud massile segada juurde sulavõi ja 1 toores muna, misjärel määrada viiludekslõigatud saiaidele, kuhu enne alla määratud veidi võid. Küpsetada 10–15 min. paraja kuumusega ahjus.

Ülistuslaul sibulale

Väga erinevalt suhtutakse tollesse oivalisse maitse- ja toiduainesse: ühele on ta maiuspalaks, teisel ei lähe ta üldse suust alla.

Sibula ajalugu ulatub tagasi halli muinasaega, tema abiga on tehtud isegi imetegusid ja nõidust. Vanadel egiptlastel ja eriti juutidel oli ta toidlustuses vältimatuks aineks. Kõrves rännates kaeblesid israeli lapsed ja nurisesid Moosese vastu: „Me meeles on kalad, mida Egiptuses maksuta sõime, ja kurgid ja melonid ja murulauk ja sibul ja küüslauk.“ Sibula liigest tarvitamisest tekkinud vastik lehk muutus vähehaaval eriti alama kihi juudalastele nii iseloomustavaks, et põhjustas isesuguse, neid halvustava kõnekäänu („faetor judaicus“). Ka kreeklased ja roomlased armastasid sibulat, pidades seda toiduvalmistuses vältimatuks. Keskajal töid mungad, ristiriitlikud ja kaupmehed sibulataime Kesk- ja Põhja-Euroopasse, kus seda hakati kasvatama ja kasutama palju enam kui tänapäeval. Juba 15. sajandil oli põhjamaades sibulakasvatamine üldiseks nähtuseks.

Sibulat peeti nii suures aus, et Islandis kutsutakse veel praegugi soo suuremat meest „soo sibulaks“, kuna Norras kõneldakse „jõugu parimast sibulast“, mõeldes sellega seltskonna lustakaimat liiget.

Mida enam läheme lõunapoole, seda suuremat tähtsust omab sibul rahvatoitlustuses. Sibulat süüakse toorelt, keedetult ja küpsetatult. Toidu- ja maitseainena on tal omapärane, tervist ja tugevust edendav mõju. Küllap vist seepärast pidasidki vanad, rasket tööd tegevad rahvad teda tähtsaks toiduaineks. Vene töömehe tähtsaimaks roaks oli — vähemalt varemalt — toores sibul, leib ja sool. Paastuajal süüakse katolikes mais rohkesti sibulat, kusjuures loodetakse tema abiga saada hõlpsamini paastust üle. Jutustatakse niisamuti, et kõrves hulkuvad beduiinid püsivad kõrvetavas kuumuses ööde ja päevade kaupa sadulas seepärast, et nad ei söö muud kui kohvi ja toorest sibulat.

Kasutades selliseid kogemusi, varustuvad paljud kaasaegsedki pikale, raskele retkele asudes mahedama portugali sibulaga, süües sibulat pikaajase vaimse töö, eriti öise ülaloleku eel. Väidetakse, et sibulasõõmine tegevat pea selgeks, tõstvat heolutunnet, andvat meelerahu ja mõjuvat ka muidu hästi. Niisamuti arvati sibulasõõjat omavat ilmselt vastupanuvõimet mõnele nakkushaigusele. Siinjuures ei saa jätta nimetamata, et Rootsis püüavad praegu mõned arstid Ameerika eeskujul kaitsta lapsi üha leviva lastehalvatuse eest sibulapreparaadiga (tableti kujul). Kuid ka otseselt ravimina on sibulat varemini palju tarvitatud ja tarvitatakse veelgi. Sibulat väidetakse mõjuvat hästi ka kõrge vererõhu ja soontelubjastumise puhul. Inglismaale veetakse Hollandist tohutul hulgal sibulaid, sest inglased olevat märganud, et tee vananimese tervisele käivat sibula kaudu. Nõrganärvilised tarvitavad sibulat rahustusvahendiks ja und andvaks arstimiks.

Rahvas tarvitab meil sibulat paljugi hingamisteede haiguste puhul. Keedetud piim, millele lisandatakse tükkike sibulat ja veidi mett, olevat mõjuv vahend kõha ja külmetuse vastu. See toob kergendust ka kopsupõletiku ja hingamiselundite põletike puhul, millal on tähtis lima kiire eritumine. Rahvas tarvitab sibulat ka laste kõrvavalu vastu. Kuumendatud sibulasüda pannakse vatitüki sees kõrva, misjärel leevendubki sageli valu. Lõpuks mainitagu sedagi, et sibula tähtsust pole alahinnatud isegi iluravis.

Kuid kõigi nende heade omaduste juures on sibulat ka oma varjukülgi, nimelt see, et ta lehkab, eriti toorelt, nii mõnegi meelest otse jälestavalt. Too lehk on nii terav ja püsiv, et töö juures tarvitatud riistad, lõikelauad, nõud, noad seda kaua meelde tuletavad. Toiduvalmistusel tulebki seepärast tarvitada sibula jaoks eri nuga ja eri lõikelauakest. Kauplusest võib osta ka mugavaid sibulapeenendajaid, mis üksi ei vähenda lõhna, vaid säästavad ka koka silmi.

Tigerstedt'i järgi on sibula toiteväärtus ligikaudu seesama, mis kapsal ja aiahernel. Von Wendt'i järgi sisaldab ta küllaldaselt B ja C vitamiini.

On omapärane, et põhjamaail kasvaval sibulal on eriti terav maitse ja lehk. Mida enam lõunasse, seda mahedamaks jääb sibul, nii et Lõuna-Prantsusmaal, Itaalias ja Hispaanias, kus teda tohutult süüakse, on ta juba võrdlemisi maheda maitsega. Egiptuses on ta veelgi mahedam. Seevastu kasvab sibula suhkruisaldus, mis teeb ta rahvale muidugi veel vastuvõetavamaks.

Niisama nagu kohv ja tee sisaldavad erilisi erutusaineid, nii sisaldab ka sibulamahl, mis meenutab piima, inimelundeid erutavat ainet — „allüüli“. Ent sibul sisaldab ka vähesel määral väävlit, mille ühinemisel mainitud allüüliga moodustubki too lehkav, kergesti lenduv aine.

Eri sordid sisaldavad erineval määral eeterlikku sibulaõli, mille sisaldusest sõltubki nende erinev tarvitamiskõlblikkus köögis. Küüslauk või valge sibul — idamaa rahvaste armastatuim sibulasort — on kõige teravam lõhna ja maitsega, mis pärast temasse maksab suhtuda õige ettevaatlikult. Meie tavaline sibul on kaunis vänge, seepärast kasutatakse teda ka peamiselt ainult toitute maitsestamiseks. Kui soovitate seevastu tarvitada sibulat maitsvaks pearoaks või iseisiks taimetoiduks (supina jne.), siis tuleb tarvitada praesibulat. Niisamuti tuleb mõelda mahedale purusibulale, mida meil tõesti liiga harva viljeldakse, kasutades teda ainult lihaleeme maitsestamiseks.

Kuid tavalisest sibulast saab valmistada küllaltki peeni toite ka neile, kes kardavad sibula maitset, kui aga meeles pidada paljudele nähtavasti tundmatut ettevaatusvahendit, et sibulat tuleb enne keeta. Selleks lastakse sibulat keeva vette ja keedetakse 10—15 minutit, olenevalt sibulate suuruselt ja vängusest. Sealt tõstetakse nad külma vette ja lastakse nõrguda. Edasi tarvitatakse neid juba soovile vastavalt — keedetakse või praetakse või peenedatakse niisama toidu sisse. Kui tarvitada veel mõningaid ettevaatusvahendeid, muutuks me kodudes sibulatarvitamine võib-olla palju „haritumaks“. Kui näiteks soovitate lisandada kotletitaig-nale sibulat, pruunistatakse sibul ettevaatlikult rasvas ja segatakse taigasse rasv, millest sibularaasud kõrvaldatud. Kui soovitate anda prae kõrvale küpsesibulat, keedetakse nad enne läbi ka siis, kui võetaksegi seks otstarbeks mahedama maitsega praesibulaid. Kui soovitate saada aedviljaleemele head tugevat maitset, lisandatakse leemele pruunistatud, peenedatud sibulat enne aedvilja panemist. Kui sibulat antakse klopsi või heeringa kõrvale, ei tohi teda milgi tingimusel lasta minna liiga pruuniks, veel vähem kõrbeda.

Nii toimimisel kaotab sibul kogu oma vänguse, kuid säilitab siiski talle omase maitse, andes toidule mõnu ning „mehisust“. Keegi osav kokameister ütles kord, et uuemaegses toiduvalmistuses seisab kogu sibulatarvitamise kunst selles, et sibula maitset tuleb toidus lasta ainult veidi aimata. Kui sibulat õieti tarvitada, maitseb ta peaaegu igähele. Sibula suured vaenlased ja vihkajad on tekkinud õieti ainult lohaka või oskamatu toiduvalmistuse tõttu.

Tugevad ja terved lapsed on rahva lootus

Tugevad ja terved lapsed
— on rahva lootus!

Vivomalt sisaldab püsiva kuivpreparaadina esmajärguliste toitainete, piima, kanamuna ja linnaste, kõiki organismile väärtuslikke koostisaineid kakaolisandiga — toitlustamisele kõige sobivamas vahekorras. Erilise valmistusviisi tõttu on Vivomalt' i segatakse tassitäie sooja piimaga, lisandatakse maitse järgi suhkrut — ning toitejook ongi valmis.

Väike toos kr. 1.90, suur toos kr. 3.60

A.-S. Ephag'i laborat. Tallinnas

Kõrgeväärtuslik
toitevahend

Teie küsitate — meie vastame

Aastatellija M. ja T.

1) Ripsmete rasvatamist ei tohi sageli üldse teha, kui karvad ja nahk nende all on juba niigi rasvarohked, mis tuleb arstil lasta kindlaks määrata. Juhul, kui nahk karvade all on kuiv, tuleb rasvatamist teha õhtul.

2) Laienenud nahaaluseid juussooni võib ravida süsihapulume abil, missuguse ravi asjus pöörduge Tartu ülikooli nahapolikliiniku poole või Pärnus dr. Toomingas'e poole. Tallinnas pöörduka ses asjas dr. R. Sääsk'i poole, Väike Pärnu mnt. 20.

3) Maret'i köitekojas maksab „Looduse“ kroonise romaani lihtkõide ühe eksemplari viisi 40 senti ja suuremal arvul à 38 senti.

Aili.

1) Loodusseaduste järgi on naine sünnitusvõimeline selle aja vältel, mis algab menstruatsiooni ilmumisega ning lõpeb menstruatsiooni ärajäämisega. Terve naine on loodud sünnitamiseks. Kui naine on haige, siis tuleb pöörduka naistehaiguste arsti poole, kes ära määrab, kas naine võib sünnitada või mitte.

Pimedaks pole sünnitamise tagajärjel jäänud ükski naine.

2) Nahaaluseid laienuka juussooni on võimalik ravida süsihapulume abil. Kui on tegemist suuremate vereoonete laienukaga jalgadel, tuleb pöörduka mõne kirurgi poole.

Lugeja Väandrast.

1) „Külmade jalgade“ ravimiseks on vaja teada selle haigusnähu õiget põhjust. Kas Teil on tegemist mõne tavalise vereringvoolu häirega või mõne närviderikkel tugineva põhjusega, seda pole Teie kaebuste põhjal võimalik kindlaks teha. Pöörduka arsti poole.

2) Silmaripsmeid kunstlikul teel pikemaks kasvatada pole võimalik. Näitlejataride juures kleebitakse külge ripsmejätkusid, mis aga väljaspool lava mõjub inetuna.

3) Tutvustades daami ja härrat, nimetatakse esiteks ikka härra nimi, kuna daamile esitletakse enne.

Noorik.

1) Et ilma haiget läbi vaatamata arstil pole võimalik haigust ega vastavat ravi kindlaks määrata, siis tuleks Teil otsekohe pöörduka esiteks mõne naistehaiguste arsti poole, kes otsustab, kas haigus ei kuulu mõne teise erialalise arsti valdkonda.

2) Kui kulmude ja ripsmete värvimine pole hädatarvilik, siis parem ärge tehke seda.

3) Beebiesemete lõiked on ilmunud „Maretis“ nr. 7 — 1937. a. Neid saab 35 senti eest osta toimetusest.

Lugeja M. T.

Kinonäitlejate aadresse kuukiri „Maret“ ei avalda. Monogrammi leiata mustrilehelt.

Aastatellija E.

Teie kirja järgi otsustades on Teil nähtavasti tegemist lubiraigu ehk psoriasis vulgaris'ega. Soovitame pöörduka Tartu ülikooli nahapolikliiniku poole.

Lugeja E. T. P.

1) Monogrammid leiata mustrilehelt.

2) Serveerimisvanker on praktiline selles mõttes, kui tahetakse näiteks külalistele pakkuda kohvi elutoas. Peale selle vähendab ta perenaise jalavaeva, kui köök on söögitoast kaugemal. Serveerimisvankrit omades võib toidu ja nõud korraga söögituppa tuua.

3) Kudumistehnika suhtes püüame edaspidi midagi avaldada.

Lugeja 5242.

Keelimpiste tööproove avaldame märtsikuu numbris. A. Trässi „Ekstra“ vaibalõng maksab kr. 8.— kg. Keelimpistele kulub vähem lõnga kui ristpistele.

J. T. — Tallinnast.

Rasedusaegse kõhuhooldja lõige on ilmunud „Maretis“ nr. 2 — 1937. a. Osta saab neid kõhuhooldjaid korsetiäridest, kus võite lasta endale ka eriti valmistada.

Küsija L.

Kui talu 1/2 mõttelist osa on määratud omaniku võlgade pärast oksjonile, siis on teise 1/2 mõttelise osa omanikul (kaasomanikul) või tema õigusjärglastel müüda osa tagasiostu õigus (eeldades, et talu on krepsteeritud mõlemate omanikkude nimel). Selle õiguse kasutamiseks tuleb oksjonit toimetavale

kohtuprivatavile anda enne oksjonipäeva sellekohane kirjalik avaldus.

Viljandimaalt.

Lasteta lesk saab B. E. S. põhjal Eestimaal (s. o. end. Eestimaa kubermangu piirides) 1/2 osa võlanõudmistest enesele. Võlanõudmistele all tuleb mõista rahasummasid, mis surunud mees on laenanud kolmandatele isikutele. Meie arvates on keelatud seadusega seaduslike pärijate õiguste kitsendamine lepingutega pärandvara suhtes. Kui on sõlmitud leping pärandvara suhtes seaduslike pärijate kahjuks, avaneb pärijatel võimalus lepingut tühistada. Soovitame selles asjas pöörduka advokaadi poole.

Lugeja Prantsusmaalt.

1) Pasteedireksepti leiata käesoleva numbriga majapidamis- osast.

2) Et praegu pole heegeldatud volangidega sohvapadjad moes, siis pole siinkohal kahjuks võimalik seda ala pikemalt käsitleda. Heegeldamisabinõudeks on juuksenõela-kujuline konks ja heegelnõel. Tähendatud konksu võib valmistada ka ise jämedamast traadist.

A. K. — Kävast.

1) Kui toallidele on tekkinud lendavad sõõdikud, siis kat- suge neid hävitada, pritsides lilli 1% pyrotol'iga. Tähendatud vahendit saab Tartu Eesti Seemnevilja Ühisusest.

2) Loomakaitse Seltsi liikmeks võib astuda iga isik. Tartu Loomakaitse Seltsi astumise asjus pöörduka vann. adv. A. Brock'i poole, Tartus, Suurturg 1.

3) Selleks võite tarvitada oliivi- või mandliõli.

4) Kui Teie „Maretis“ numbreid saate alati lahtilõigatult ja läbilõetult, siis tuleb kõigepealt koha peal järele uurida, kus süü peitub.

„Maretis“ lugeja.

Meie kliimas kasvab sinep üsna hästi, kui on võetud õige seeme. Sinep peab olema hästi kasvanud ning hiljem jälle korralikult kuivatatud. Võimalik, et Teie sinep polnud küllalt kasvanud.

Lugeja L. K.

1) Mustrilehelt leiata kitsa vöökirja mustri, mis sobib plusile tikkimiseks.

2) Kui Teie hambaluu omab kollakat värvust, siis kahjuks ei saa ega tohigi seda lumivalgeks pleekida. Peske hambaid edasi nende vahenditega, mida hambaarst soovitab. Kollaka hambaluu värvus ei esine mitte ükski blondidel vaid ka tumedajuukselistel.

M. V.

Udusulgedest vaiba valmistamisel õmmeldakse kõigepealt tihedast padjakoti- või purjeriidedest ruudu suurusele, milliseid soovitakse tekile, vastavad kotikesed, kuhu asetatakse suled kergelt sisse, mitte kõvasti täis toppides. Pealmiseks ja alumiseks riideks võetakse harilikult kas tekisatääni või mõnda kunstsiidi. Sulekotikesed tikitakse kahe riide vahele, nagu vateeritakse harilikult tekki.

„Maretis“ nr. 1 — 1938. a. on vastuses „Ühele küsijale“ eksikombel trükitud, et juuste hallistumist põhjustab ka õhu juukseerkudesse minek. Peab olema — õhu juukseerkudesse minek.

„Mareti“ 1938. a. aastatellijaile jagatavaid kingitusi saavad järgmised tellijad:

Jalaga „Singeri“ õmblusmasina — Olga Eevert, Vastse-Kuuste ag.
 Raadioaparaadi — Olga Sulviste, Tallinn.
 Kohviserviisi 12 inim. — S. Viisoja, Viljandi.
 Kohviserviisi 6 inim. — M. Juhkam, Pala.
 Universaal-köögimasina „Solia“ — Astra Rebane, Tallinn.
 Universaal-köögimasina „Solia“ — Linda Sööt, Kiidjärve.
 Elektripeedunõu — Ellen Uustalu, Rakvere.
 Elektritriikraua — Tamara Torpel, Rakvere.
 Küpsetamise apar. „Perenaiste rõõm“ — Aliide Toots, Saad-
 järve.
 Kohviveski — Helmi Kivisto, Valga.
 Soome saani — E. Krevendi, Nõmme.
 Pool tosinat roostevabu nuge ja kahvleid — L. Mägi, Mägiste.
 Kleidiriide — E. Mürsepp, Oiu.
 Kleidiriide — Adele Pütsepp, Võru.
 1 kompl. kausse (6 tk.) — Olanda Kaur, Saare p.-ag.
 „Mareti“ aastak. köitmise lihtkõites — Liisbet Sillamaa, Haap-
 salu.
 „Mareti“ aastak. köitmise kalingurkõites — Maria Erikson,
 Narva.
 „Mareti“ aastak. köitmise poolnahkkõites — dr. Kook, Tartu.
 Maniküürtarbed — B. Suik, Pärnu.
 Salli — Aino Pärjamäe, Haljala.

1 eks. Katrin Hollandi romaani „Südamete mäng“:

Marge Saar, Mõisaküla; A. Jürgenthal, Simuna; J. Rääk,
 Valga; H. Pilt, Laura; I. Maika, Kil. Nõmme; L. Nõmm, Aimla;
 Risti täienduskool, Kirikküla; M. Kont, Võhma; S. Oja, Tartu;
 J. Karm, Viru-Maidla; Abja Kodutööstuskool; L. Varep, Kaarli;
 M. Tars, Tallinn; T. Jaansoo, Kuressaare; L. Veldt, Virtsu;
 H. Lill, Nuija; Ambre, Haapsalu; V. Otsing, Mehikoorma;
 A. Känd, Aegviidu; M. Volkov, Martna.

1 aastatellimise „Vallatu Magasini“ peale:

Helmi Lehis, Kohila; Vilma Teppan, Palamuse; S. Kraft,
 Tartu; A. Veskimets, Ranna; Ida Laabus, Sindi; Vilma Ora,
 Vihtra; Aino Mumm, Lisje; Salme Roos, Tartu; Nõmme linna
 tööstusl. täienduskool; E. Tammeväli, Paide.

1 eks. Mareti Tähtraamatut 1938. a.

Juuli Rätsepp, Ausi tl., Puurmanni.
 Ella Land, Küti 17, lauatehas, Tallinn.
 Tamara Kõrran, Kreenholmi 19—10, Narva.
 Hilda Mänd, Tamsalu pk. 21.
 M. Jänes, Põlva.
 Gertrud Öiglane, Viru-Kabala, Pala vallam.

Leida Adamson, Juuru, Harjumaa.
 Aliide Schütz, Mäo p.-ag. Valgma pk., Paide.
 Adele Kull, Võisiku-Kaavere p.-ag., „Kõrve“.
 Meeta Reier, Aluste p.-ag.
 Salme Unt, Viimsi p.-ag.
 Helmi Toomiste, Raasilla pt. Viljandimaal.
 M. Raudmets, Roosna-Alliku p.-ag.
 Meeta Saaret, Kiisa p.-ag.
 Pr. Salme Suup, Mustvee.
 Johanna Raudsepp, Viru-Roela.
 Rein Roovet, Hageri ag.
 Elvine Riimaa, Kullamaa meier, Silla.
 Hilda Kesamaa, Kaiu ag., Toomja pk.
 Pr. Aino Känd, Aegviidu.
 Liane Sein, Tempa pt. Hiiumaal.
 Pr. Tamman, Lüütre tl., Abja-Sarja.
 Pr. Ida Kalff, Vormsi ag., Hullo.
 Olga Põldmann, Kallemäe ag.
 A. Münt, Hinni maja, Võrusoo.
 Agate Kaun, Triigi, Ardu.
 Linda Kärmas, Põltsamaa pk. 27.
 Hermine Kelbre, Orajõe p.-ag.
 Meeta Rünne, Lügane.
 Meeta Madar, Väina p.-ag.
 Marie Sanger, Koeru.
 Leida Turu, Aaspere p.-ag.
 Olga Päriste, Krivasoo p.-ag., pk. 22.
 Iris Tamm, Vana-Sauga 22.
 Helga Ratassepp, Levala pt. Saaremaal.
 A. Kive, Saare-Võhma ag.
 A. Neumann, Satseri pk. 13.
 Pr. A. Johanson, Põldotsa küla pk. Pärnumaal.
 A. Paulmeister, Kihelkonna.
 H. Reilend, Kil.-Nõmme.
 Jenny Terav, Auvere pk. 20.
 Pr. Lilli Ojangu, Lihula raudteej.
 Erna Leis, Rannu Piimaüh., Elva.
 Alma Suurväli, Tudulinna pk. 34.
 Valve Kiviloog, Kahkva.
 A. Laigu, Palmse as., Võsu.
 Salme Jänes, Koruste, Rästa kpl., Rõngu.
 Alice Petron, Mäo ag., Sargvere pk.
 Salme Rool, Roosi 4, Rakvere.
 M. Raavel, Virtsjärve.

Õiendused:

Lk. 54 oleva väikese vaiba kavandi autor on A. Laigo. Nimi on eksikombel ära jäänud.

Lk. 55 oleva tunise heegeltehnika tööproove selgitavad kaks esimest pilti on osa eksemplaridel eksikombel trükitud ümberpööratult ja kohad ära vahetatud.

*Vabariigi 20. aastapäeva
 puhul soovib õnne ja edu
 kõigile, kes Eesti riiklikus
 üleschitavas töös kaasa
 aidanud.*

Eesti Paberi A/S

TABLETID
REUMA
VASTU

Saadaval apteekides.

Valmistaja: Liivalaia apteek, V. Kuik, Tallinn.

„MARETI“ ilmub kord kuus ühes mustri- ja lõikelehega. — Tellimishinnad: Sisemaale aastas kr. 3.50, 6 kuud kr. 1.80, 3 kuud kr. 0.90. Välismaale aastas kr. 5.50, 6 kuud kr. 3.—, 3 kuud kr. 1.50. — Kuulutuste hinnad: 1 mm üle lehekülje laiuse 80 senti. Kaantel I kaane seesmine külj kr. 120.—, viimase kaane seesmine külj kr. 100.—, viimase kaane välimine külj kr. 150.—, 1/1 lehekülge sisuosas kr. 200.—, 1/2 lehekülge kr. 100.— jne. Kuulutajaile võimaldatakse koha valik ainult võimaluste piires. Vasesügavtrüki lehekülgedel kuulutusi ei avaldata. — Väljaandjad: V. Kask ja R. Puusepp. Vastutav toimetaja: R. Puusepp. Käsitöö, moe ja majapidamise osak. toimetaja: Linda Puusepp. Keeleline korrektor: Eti Sirg. — Toimetus, talitus, trüki- ja köitekoda: Tartus, Ülikooli 25; telefonid: kontor, trükikoda ja ärijuht 15-20, peatoimetaja ja trükikoda 19-75; pk. 22. Posti jooksev arve nr. 2201. Sisse- makse ja tellimisi võetakse vastu igas postiasutises.

„VALGE RIST“ -
levinenum õmbalusniit.

„MERCATOR“ -
parim õmblussiidi asendaja.

Oma tööstuse saadustest soovitameme rikkalikus ja maitsekas valikus käsitsikootud

*mööbliriideid, ukse- ja
aknacesriideid*

Kavandid prl. A. Oeste'lt

Vaiba- ja käsitöölõnga igas värvis

Džuudiriidet lõngadele vastava ruudustikuga ●
Kraasimise, korrutamise ning riide värvimise,
vanutuse ja pressimise tööd tehakse kiiresti ja
korralikult võistlemata headuses ●

Ostetakse maalamba villu

HEAD KODUMAA VILLAST RIIE

kõrges kvaliteedis

Meie lõngade müügikohad; Võrus, Kreutzwaldi tän. 50,
A. Pihlak; Viljandis, Lossi tän. 16, M. Labi; Pärnus, Kalevi
tän. 41, H. Reimann; Paides L. Rästas, telefon 107; Petseris
S. Martsen; Tallinnas, Lühijalg 6, K. Saarse; Rakveres,
Tallinna t. 20, S. Haukka; Rakveres, Lai tän. 13, L. Lein-
feldt; Narvas, Joala tän. 26, E. Stern; Valgas, Kesk tän. 11,
firma „Amro“; Türil A. Rumvolt; Põltsamaal, Jõgeva tän. 10,
A. Supp; Karksi-Nuias Reile.

Villa- ja värvimistööstus „EKSTRA“

A. TRÄSS

TARTUS, Narva t. 49, telef. 10-07
TALLINNAS, S. Tartu mnt. nr. 12

Orto
*naha ilu- ja
kaitsevahendid*

MÜÜGIL KOSMEETIKAKAUPLUKES
ORTO KEEMIA TEHASED TALLINNAS

MÄRTSI ALGUL ILMUB MÜÜGILE SUURE
JA HUVITAVA

KEVADENUMBRINA

nr. 6

«VALLATU MAGASIN»

112 lk., neist hulk
vasesügav- ja kliše-
trükis. Kaas kolmevär-
viline. Hind 50 senti.

Tekstis hulk filminäitlejate kunstipäraseid pilte

Mõnda sisust: R. Tiitus: Armastuse keerdkäigud • K. Murdel: Tinast naine •
Sülg reetjana (Teadus võitluses kuritegevusega) • Tulistatakse raadiumiga •
Lucrezia Borgia • Tõnis • Roim pangamajas • Kameeliadaam poeesias ja proosas •

SELLES NUMBRIS VÕIMSAMA JA KUULSAMA
DIKTAATORI STALIN'I
SUNDMUSTERIKAS ELUKAIK

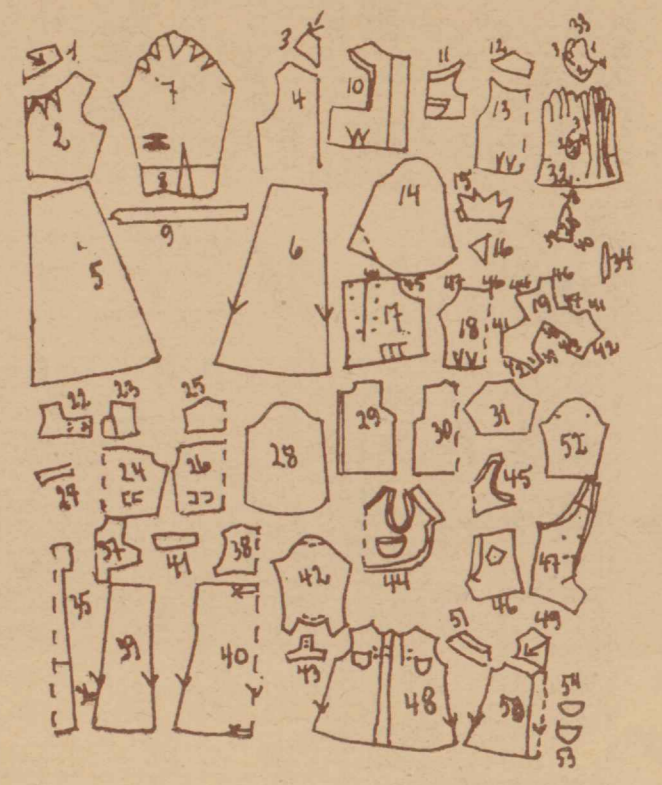
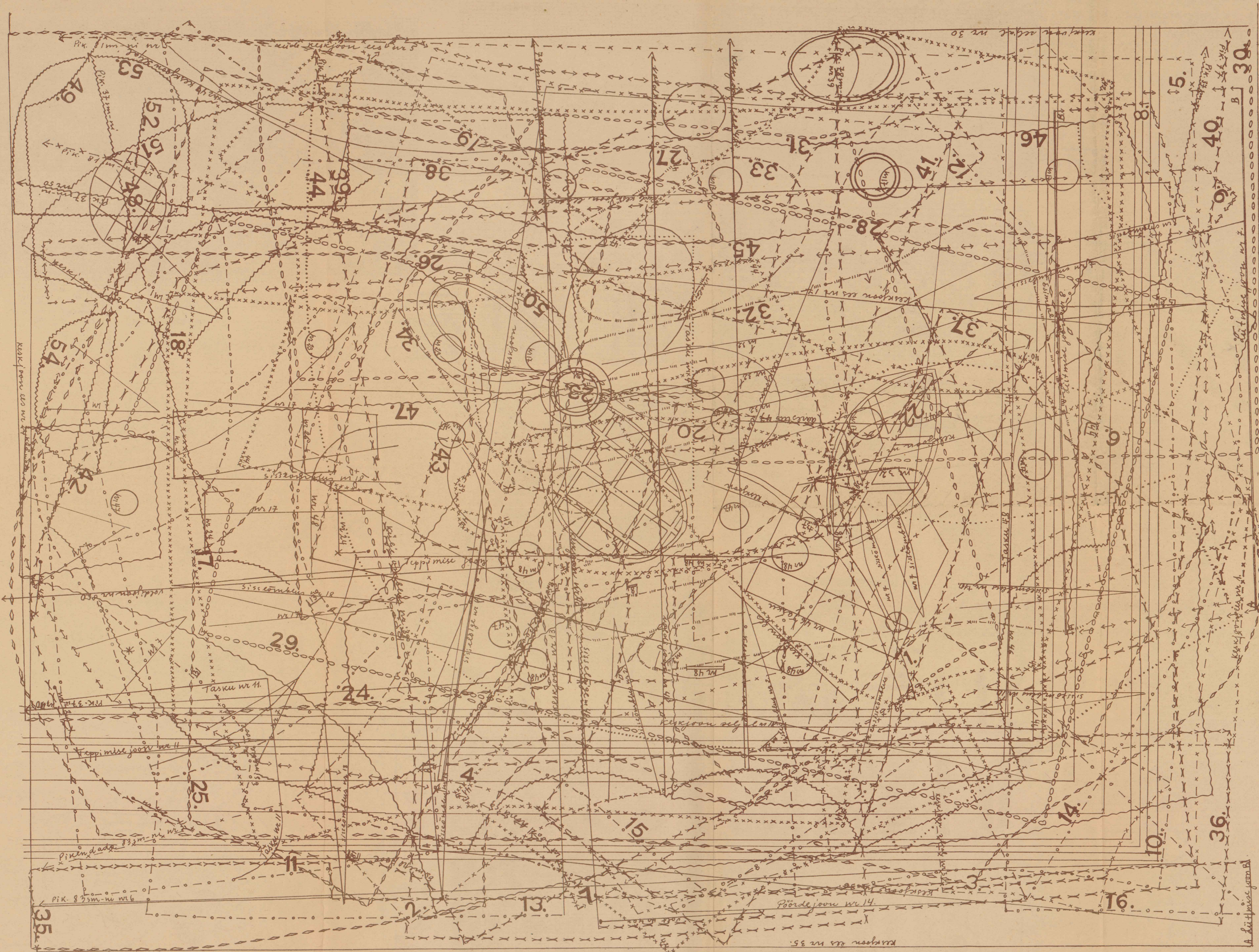
Evald J. Voitk: Punased nelgid • Leo Mõtus: Esimene lumi • Strindbergi naised • Jne.

Valitud, põnev sisu ja head pildid

===== on „Vallatu Magasini“ hüüdlauseks. =====

VALLATU MAGASIN No 6

ON MÜÜGIL KÕIGIS NEIS MÜÜGIKOHTADES, KUS KUUKIRI „MARET“

Maret

Naiste ja kodude kuukiri.
VEEBRUARIKUU LÖIKE- JA
MUSTRILEHT 1938. a.

Löige I. Kleit nr. 52, rinnaumb. 92 sm.

- 1. Esipasse
- 2. Esitükk
- 3. Seljapasse
- 4. Selg
- 5. Esilaid
- 6. Tagalaid
- 7. Varrukas
- 8. Vöö

Löige II. Piuus nr. 63, rinnaumb. 88 sm.

- 10. Esitükk
- 11. Külje tükk
- 12. Seljapasse
- 13. Selg
- 14. Varrukas
- 15. Mansett
- 16. Krae nurk

Löige III. Piuus nr. 68, rinnaumb. 92 sm.

- 17. Esitükk
- 18. Selg
- 19. Varrukas passaga
- 20. Varruka vahetükk
- 21. Vöö 4,5 sm x 85 sm.

Löige IV. Piuus nr. 70, rinnaumb. 92 sm.

- 22. Perempoolne esipasse
- 23. Vasakpoolne
- 24. Esitükk
- 25. Seljapasse
- 26. Selg
- 27. Krae
- 28. Varrukas

Löige V. Džemper, rinnam. 92 sm.

- 29. Esitükk
- 30. Selg
- 31. Varrukas

Löige VI. Kindad nr. 6 1/2.

- 32. Kinda osa
- 33. Pöial
- 34. Sõrmede vahetükk

Löige VII. 14-aastase tütarlapse kleit nr. 73.

- 35. 36. Esilaid keskosa (liita)
- 37. Esipasse
- 38. Seljapasse
- 39. Esilaid
- 40. Tagalaid
- 41. Krae
- 42. Varrukas
- 43. Mansett

Löige VIII. Pöli 3-aastase lapsele nr. 74.

- 44. Pool põlle osa
- 45. ühes taskuga

Löige IX. Pölpüksid 5-6-aast. poisile nr. 75.

- 46. Esitükk
- 47. Püksi esipool
- 48. tagapool

Löige X. Kleit nr. 2-4-a. tütarlapsele nr. 76.

- 49. Esitükk
- 50. Seljapasse
- 51. Selg
- 52. Krae
- 53. Varrukas
- 54. Tasku
- 55. Taskuklapp

XI. Tepitud sohvpadja muster.

Mustrilehel asuvad:

- 1. Tikitud sohvpadja ja liniku muster.
- 2. Rispikest tikitud toalingade muster.
- 3. Hardangeri muster.
- 4. Kootud divanipadja rakendus ja muster.
- 5. Tikitud teatrisalli muster.
- 6. Voodipesu kaunistuse skeem.
- 7. Väikese vaiba muster.
- 8. Kootud päevateki skeem, vöökirja muster ja seadus.
- 9. Keelimpiste tööproove.
- 10. Monogramme.
- 11. 2 kleiditükandi mustrit.

